І чужому научайтесь,
І свого не цурайтесь . . .
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюз: 435-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXII. Ч. 116. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 22-го ЧЕРВНЯ 1965 ЦЕНТІВ 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, JUNE 22, 1965 No. 116. VOL. LXXII.

ОСТАННІ ВІСТІ

Понеділок, 21 червня 1965 р.

В АМЕРИЦІ

В ДОМІНІКАНСЬКІЙ РЕСПУБЛІЦІ РОБІТНИЧІ ПРОВІДНИКИ ОГОЛОСИЛИ ТРИДЕННИЙ СТРАЙК НА 21-го ЧЕРВНЯ, бо хочуть цим способом підтримати полковника Каманя Деня — провідника повстанців, які контролюють частину столиці Санто Домінґо. Цей страйк є звернений і проти „американської інвазії" на цей острів, як заявляють ці ліві провідники робітничих спілок. Страйк є звернений проти голови цивільно-військової хунти генерала Імберта Баррераса. Сам полк. Каманьо заявив, що він буде переговорювати із міжамериканською делеґацією, щоб здобути почесний мир та гідну розв'язку кризи, що триває від 24-го квітня.

ЛЕТУНСТВО 18-го ЧЕРВНЯ З ПОВНИМ УСПІХОМ ВИПУСТИЛО НАЙМОГУТНІШУ В СВІТІ РАКЕТУ ТИТАН 3-С. Ця ракета, 127 стіп завдовжки, вилетіла в космос із тягарем більшим як 2.4 більйона фунтів. Летунство вперше випробовувало цю могутню ракету, що складається з трьох частин, бо програму астронавтів здійснює Крайова Аеронавтична і Космічна Адміністрація. Титан 3-С має кружляти довкола Землі кілька днів, після чого він згорить, зблизившися до атмосфери Землі. Титан 3-С може в космосі змінювати свою орбіту.

19-го ЧЕРВНЯ В СУБОТУ ВІДЗНАЧЕНО 80-РІЧЧЯ СТАТУЇ „СВОБОДИ", яка стоїть в Нюйоркському порті на маленькому Острові Волі. 5,000 осіб брали участь в цій церемонії, яка була одночасно і відзначенням 100-річчя, коли в 1865 році французький патріот Едуард де Лябуляйе піддав думку Авґустові Бартолді збудувати цю статую. Комісар Петтерсон в імені мейора Ню Йорку Роберта Ваґнера віддав французькому генеральному консулеві Мішелеві Лежандрові Проклямацію. Консул Лежандр сказав, що „ота велика Пані" тісно об'єднує в історії обидва народи. Різниці між обидвома країнами, Францією та ЗДА, є тимчасові, і ці різниці в поглядах на деякі справи легко будуть розв'язані. Посадник Ваґнер сказав в Сити Голл, що Статуя Свободи від своєї побудови була і є ліхтарнею волі для мільйонів втікачів, які шукали азилю в цій країні.

ПРОМИСЛОВА ПРОДУКЦІЯ В ТРАВНІ ЗБІЛЬШИЛАСЯ НА 0.5 ВІДСОТКА В ПОРІВНЯННІ З КВІТНЕМ Ц.Р., на 10 пунктів більше в порівнянні з травнем 1964-го року, і становила 141.3 відсотка з пересічних продукцій в 1957-1959 роках. Федеральна Резервова Рада стверджує, що збільшення промислової продукції в травні ц.р. сталося головним чином тому, що випродукувано більше машин та іншого бизнесового еквіпунку. Продукція консумпційних товарів збільшилася в травні, але не так, як в березні ц.р., коли продукція авт виносила 10,000,000 в річному відношенні. Продукція авт в травні ц.р. становила 9,500,000 в річному відношенні.

КОЖДА ТРЕТЯ ОСОБА У ВІЦІ ПОНАД 65 РОКІВ НАЛЕЖИТЬ ДО ГРУПИ ВБОГИХ ЛЮДЕЙ, — твердить Шрайвер. Сарджент Шрайвер очолює Уряд Економічних Можливостей і як такий старається про допомогу вбогим людям. До вбогих людей Департамент Праці зараховує всіх тих, трибуток яких є менший від $3,000 річно. Згідно з обрахунком Шрайвера є коло 6,200,000 вбогих старших осіб у ЗДА. Шрайвер критикує урядову програму поборювання вбогости, яка бере до уваги молодших осіб. Окрема Комісія має випрацювати плян, яким способом можна б допомогти бідним старшим особам.

У СВІТІ

У ПІВДЕННОМУ В'ЄТНАМІ СТВОРЕНО НОВИЙ УРЯД. Віце-маршал летунства Нґуєн Као Кі представив на пресовій конференції 17 членів свого уряду, при чому вісім членів — це колишні міністри з уряду д-ра Фан Гуї Квата, який зрікся під натиском збоку католицької опозиції. Маршал Као Кі заповів, що за кілька місяців можна буде вернутися до цивільного уряду. Тим часом він заповів, що його новий уряд — 9-ий з черги впродовж 20-х місяців — це „воєнний уряд" задля мобілізації всіх сил народу до війни проти комуністів і боротьби проти спекулянтів.

В АЛЬЖИРІ ВІЙСЬКОВІ КОЛА ПЕРЕВЕЛИ БЕЗКРОВНИЙ ПЕРЕВОРОТ: військовий міністер полк. Гуарі Бумеджієн проголосив скинення з уряду диктаторського президента Бен Белли та покликання до життя Ради Революції. Бумеджієн заявив, що Бен Беллу стріне „доля всіх деспотів" — де він тепер, ніхто не знає. Міністром закордонних справ залишився Абделлазіс Бутефліка, який заявив, що закордонна політика Альжиру залишиться незмінною та що запланована конференція азійсько-африканських країн на 29 червня ц. р. відбудеться за первісним пляном. Має бути теж збережений „соціялізм" у внутрішній політиці держави.

СПРАВА ВИЇЗДУ ПОСЕРЕДНИЦЬКОЇ МІСІЇ ПРЕМ'ЄРІВ КОММОНВЕЛТУ — НЕЯСНА. Цейлонський, а також пакістанський прем'єри відмовилися взяти участь в такій місії, залишивши її таким чином без репрезентації Азії. Піднялись голоси проти головування такій місії британського прим'єра Гаролда Вільсона, як занадто заанґажованого по стороні Америки. Озвались теж критичні голоси, що не запевнено собі, чи Комуністичний Китай і Північний В'єтнам взагалі захочуть впустити до себе таку делеґацію. До неї хоче приєднатись генеральний секретар ОН У Тант. Комуно-китайське радіо окреслило ту місію, як „обманницький маневр ЗДА".

БОЛЬШЕВИКИ З ВЕЛИКИМИ ПАРАДАМИ ПРИЙНЯЛИ В МИН. П'ЯТНИЦЮ ПРИЇЗД на 10-тиденну візиту югославського диктатора Тіта. Його вітали 21им гарматнім стрілом, а на летовищі були всі совєтські „вельможі", після чого Тіто їхав відкритим автом поміж Брежнєвим і Мікояном. Він вже встиг вилаятись проти „імперіялістів". До справ, що їх Тіто і большевики задумали переговорити, приєдналась ще несподівана зміна режиму в Альжирі з упадком совєтофіла Бен Белли.

У ФРАНЦІЇ РОЗБИЛАСЯ СПРОБА З'ЄДНАТИ ДЕМОКРАТИЧНУ ОПОЗИЦІЮ супроти режиму де Голля. 17-членна конференція лідерів вроьх найбільших опозиційних партій Народно-республіканської, Радикальної і Соціялістичної — не довела до згоди. Тому гадають, що найповажніший кандидат опозиції у президентських виборах — Ґастон Дефер, посадник Марселю, зречеться кандидатури.

НАВ'ЯЗАННЯ ДИПЛОМАТИЧНИХ ВЗАЄМИН МІЖ ЗАХІДНЬОЮ НІМЕЧЧИНОЮ І ІЗРАЇЛЕМ ВІДКЛАДАЄТЬСЯ з уваги на те, що Ізраїль не погоджується на особу першого німецького амбасадора, д-ра Рольфа Павльса, професійного дипломата, який служив в німецькій армії за другої світової війни і втратив в ній руку. Канцлер Ергард став на принциповому становищі, що служба в армії не дискредитує німця і що тому він не може прийняти ізраїльських застережень.

Джеміні 6 має в жовтні зустрічатися з ракетою Аджена

Вашингтон. — Крайова Аеронаявтична і Космічна Адміністрація повідомляє, що внаслідок успішного лету астронавтів Вайта і МекДівітта в кабіні Джеміні 4 приспішено дальші лети цього проєкту. Джеміні 6 має в жовтні ц. р. відбути зустріч із іншою ракетою — Аджена. Джеміні 5 має відбути 7-денний лет довкола Землі в серпні ц. р. Під час лету Джеміні 5 астронавти мають випробувати, як найкраще зблизитися до цього предмету, який вистрелять під час лету з кабіни. Під час летів кабіни Джеміні 6 в жовтні ц. р. мають відбуватися зустрічі кабіни з ракетою Аджена, яку випустять в космос на півтори години раніше від кабіни Джіміні 6. Ця зустріч в космосі є важлива, бо кабіна Аполло, яка полетить до Місяця, не осідатиме на Місяці. З неї відорвуться два астронавти в меншій кабіні і полетять на Місяць, звідки вернуться до кабіни Аполло, що кружлятиме довкола Місяця.

Голова Американського Лікарського Товариства проти бойкоту медичної опіки

Ню Йорк. — Голова Американського Лікарського Т-ва 58-річний д-р Джеймс З. Аппел виступив проти того, щоб лікарі бойкотували закон про шпитальну і лікарську опіку над старшими особами, яку цього року напевно схвалить Конґрес. Д-р Аппел промовляв на зборах делеґатів АЛТ в готелі Американа під час своєї інсталяції як нового президента цього Товариства. Він казав, що бойкот нового закону про медичну опіку в рамах соціяльного забезпечення був би „нелеґальним і неґромадянським актом" американських лікарів. Збори делеґатів складають програму праці Т-ва. Лікарське Товариство, — казав д-р Аппел, — мусить „активно співпрацювати" при здійснюванні нового закону, бо лікарі не сміють діяти під впливом політичної філософії". Д-р Аппел закликав лікарів до акції, щоб змінити законопроєкт про медичну опіку, але він підкреслив, що в цій акції не можна послуговуватись такими „неетичними засобами, як бойкот, страйк або саботаж". Лікарі в боротьбі проти цього закону можуть послуговуватися розумними й логічними арґументами і повинні використовувати всі законні засоби боротьби, які дає демократія при своїм парляментаризмі. Д-р Аппел заявив, що більшість американських лікарів погоджується в цій справі з ним, як це покажеться на зборах, як будуть цю справу обговорювати.

Богдан Стебельський очолив Українську Спілку Образотворчих Мистців у Канаді

Торонто (Б. С.) — На загальних зборах УСОМ у Канаді, що відбулися в Торонті 15 червня ц. р., обрано нову управу в складі: Богдан Стебельський — голова, Іван Кейван — заступник голови, Омелян Теліжин — організаційний референт, Галина Новаківська імпрезовий референт, Ірина Мороз-Шумська, — писар і Петро Сидоренко, — скарбник. До контрольної комісії увійшли: Михайло Кравців, Ніна Мудрик-Мриц і Микола Бідняк. Управа УСОМ у Канаді в минулій каденції влаштувала одну виставку творів членів торонтської групи під маркою Спілки. Одна виставка праць трьох членів УСОМ (Новаківська, Кудрик-Навроцька і Палій) відбулася в рамах програми Міської бібліотеки Торонта. Чотири члени УСОМ взяли участь у виставці графіки, що її влаштувало Об'єднання Працівників Дитячої Літератури з нагоди його з'їзду. Крім того дехто з членів Спілки брав участь у виставці ОМУА в Ню Йорку. УСОМ влаштовувала окремі імпрези для зв'язку мистців із громадянством. Один вечір був присвячений обговоренню виставки творів П. Пікассо, влаштованої Торонтською міською ґалерією. Відбулися також дві зустрічі громадянства з українськими мистцями Іваном Кейваном та Михайлом Морозом. Останні дві імпрези були влаштовані спільно з К НТШ і Літературно-Мистецьким Клюбом у Торонті.

В Ню Йорку помер відовий фінансист і дорадник президентів Бернард Барух

Бернард М. Барух (перший з правого боку) разом із головою сенатської фінансової комісії сен. Гаррі Ф. Бирдом.

Ню Йорк. — 20-го червня тут у віці 94-ох років помер відомий фінансист і філянтропіст та дорадник кількох американських президентів — Бернард Барух. Помер на удар серця. При його смерті були присутні: його син емеритований капітан Бернард молодший і його дочка пані Роберт Самстаґ. Друга його дочка Белл Вілкокс Барух померла в квітні 1964-го року у віці 64-ох років. Між залишеними паперами покійного є більше як 1 200 листів від 9-ох президентів, в тому є листи від президента Вудро Вільсона, Ф. Д. Рузвелта і Д. Д. Айзенгавера. Останній раз він публічно виступив 13 місяців тому, відбираючи з посадником Ваґнером Параду Льояльности на П'ятій Евню. Він писав листи до часописів та цим способом інформував їх про своє становище в різних справах. Коли він мав 31 рік то кожного року заробляв $100 000 і гадав, що треба б йому висловлювати публічно свої думки про економіку. В 21-му році життя він був біржовим посередником. Більше як 30 років він був дорадником президентів ЗДА. Під час першої світової війни був членом американської делеґації на мировій конференції у Парижі, яку очолював президент Вільсон.

ВІЦЕ-ПРЕЗИДЕНТ Г. ГОМФРІ БУВ НА ДОВГІЙ РОЗМОВІ У ДЕ ГОЛЛЯ

Американські амбасадори доброї волі — віце-президент ЗДА Гюберт Г. Гомфрі (другий зліва) разом з джемінавтами Дж. МекДівіттом (перший зліва) та Е. Вайтом під час свого прибуття до Парижа.

Париж. — Віце-президент Гюберт Г. Гомфрі прибув в минулу п'ятницю 18 ц. м. до Парижу в товаристві двох космонавтів Джеймса А. МекДівітта й Едварда Г. Вайта та їхніх дружин, як також деяких керівників американської програми аеронавтики. Формально вони прибули у зв'язку з летунським показом у Парижі, але насправді, як згодом виявилось, скористано з нагоди того показу, щоб віцепрезидент Гомфрі міг зустрітися з французьким президентом Шарлем де Голлем. Зрештою, проєктована зустріч американських космонавтів з совєтським космонавтом Юрієм Ґаґаріним, який перебував у Парижі вже від тижня, не відбулася, бо совєтський речник заявив, що Ґаґарін „не має часу". Зате президент де Голль прийняв Гюберта Гомфрі на 75 хвилинній авдієнції. Ніякого офіційного комунікату не проголошено, а Гомфрі обмежився згодом тільки до короткої заяви, що „приятелям ніколи не трудно розуміти один одного". Гадають, що місією Гомфрі було переконати де Голля, що Америка не бажає собі поширення війни в Азії, а замирення, та що ту саму ціль вона має в Домініканській Республіці. Розмова де Ґоля й Гомфрі неначе б дещо поправила погані американсько - французькі взаємини, чи пак припинила процес дальшого їх погіршування. Гомфрі й названі космонавти негайно відлетіли з Парижу назад до Америки після тієї розмови з де Голлем. Тим часом на летунському показі прийшло — після минулотижневої катастрофи американського джетового бомбовика, в якій згинув пільот і було важко поранені два його помічники, — до нової катастрофи: розбився італійський джетовий бомбовик, при чому він розбив кілька автомобілів з людьми всередині: разом згинуло 8 осіб, в тому числі італійський пільот і один американець.

Нарада пластових провідників ЗДА і Канади відбулася в Ню Йорку

Ню Йорк. — В суботу 19 червня ц.р. Крайова Пластова Старшина ЗДА гостила в себе пластових провідників із сусідньої Канади. Завданням зустрічі була виміна думок, досвіду і праці в найближчому майбутньому. В зустрічі взяло участь 17 пластових провідників, між ними голова Крайової Пластової Ради із ЗДА Вол. Савчак, крайові коменданти пластунів Канади і ЗДА Л. Винницький і Яр. Лучкань, крайова командантка пластунок ЗДА Ольга Кузьмович, крайові референти пластового вишколу обох країн В. Палієнко й Ор. Гаврилюк та ін. Частинно прислухалися нарадам головний булавний пластунів Т. Дурбак і крайовий командант пластунів в Арґентині І. Іваник. Цілоденними діловими нарадами проводили напереміну голови КПС ЗДА і Канади, Юр. Ференцевич і Мик. Світуха. Устійнено ряд спільних вишкільних і видавничих акцій і їх підготови на обох теренах. Обговорено також потребу включення обох Крайових Пластових Старшин в підготовку Пластового Конґресу, що його Головна Пластова Булава плянує перевести в 1966 році. Представники КПС Канади реферували справу участи пластунів із ЗДА в Юнацькій Зустрічі, яка має відбутися літом 1966 року в Скалистих Горах Західньої Канади, як також співучасти пластунів із ЗДА в святкуванні 100-річчя Канади, пов'язаному із Світовою Виставкою в Монтреалі 1967 року. Вкінці порушено також ряд виховних та інших проблем, зокрема справу перевантаження пластової молоді участю в різних загально-громадських імпрезах.

Футболісти Ню Йорку перемогли вдруге „Вест Гем Юнайтед"

Ню Йорк, 29-го червня. — Збірна Ню Йорку, в якій грають два змагуни УСК-у, перемогла 3:1 дружину „Вест Гем Юнайтед" з Англії, яка в цьому році здобула чашу Европи. Це були другі змагання цих дружин у Міжнародній Футбольній Лізі та друга виграна репрезентантів Америки. За теперішнім станом показника першої дивізії МФЛіги збірна Ню Йорку займає перше місце з точками 8,2, а два її суперники на лаври першуна „Варезе" з Італії і Портуґеза" з Бразилії мають вже по чотири втрачені точки. Ню Йоркові залишилися ще одні змагання з італійською дружиною „Варезе". Інші вислі: „Портуґеза" — „Варезе" 3:1. — „Вест Гем Юнайтед" 6:3, „ПортуҐеза" — „Варезе" 3:1. В понеділок, 28-го червня, закінчаться гри першої дивізії подвійними змаганнями Ню Йорк — „Варезе" і „Вест Гем Юнайтед" — „Портуґеза" на грищі Трайборо Стадіону.

УСК Ню Йорк зустрінеться в наступну неділю, 27-го червня на грищі Українсського Спортового Майдану в Ню Йорку з німецькою дружиною „Ганза" з Шикаґо в перших змаганнях великого фіналу за чемпіонат і Чашу ЗДА. В цьому дні не буде в Ню Йорку і околиці жадних інших футбольних змагань.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ У ВІЛЬНОМУ СВІТІ

НОВІ ДОКУМЕНТИ ДО ІСТОРІЇ УКРАЇНИ

Відень, Австрія. — Тут друкується перший том документів до історії України 1910-1923 рр. Східно-европейський дослідний інститут ім. Липинського в Філядельфії вже підготував чотири томи матеріялів.

Документи друкуються мовою, якою були написані.

З'ЇЗД СОЮЗУ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ КАНАДИ

Вінніпеґ — В днях 1-4 липня цього року відбудеться в Гамілтоні, Онтеріо, домініяльний з'їзд Союзу Української Молоді Канади. В програмі перших трьох днів з'їзду передбачені спортові змагання, прийняття для делеґатів Західньої Канади, прогульки, наради, як також драматичний фестиваль. В неділю 4 липня після архиєрейської Служби Божої, що її відправить Владика Михаїл, відбудеться о год. 12:30 бенкет з доповіддю о. д-ра Савчука на тему „Молодь і Колеґія". о год. 2:30 загальна сесія з'їзду з доповіддю В. Сарчука „Русифікація України" й увечері концерт.

УКРАЇНСЬКІ РАДІОАВДИЦІЇ В ПАРАҐВАЮ

Еркарнасіон. З кінця 1963 року Радіо Енкарнасіон дель Параґвай передає на довгих і коротких хвилях українські радіоавдиції кожного понеділка о год. 12:45. Авдиції веде голова Т-ва „Просвіта", Степан Худик і в їх програмі подають оголошення українські купці, промисловці і рільники. Оголошення перериває українська музика та спів з вибраних платівок. В річницю смерти Тараса Шевченка, управа „Просвіти" в Енкарнасіоні передала в радіо добре підготований реферат про життя і смерть Ґенія України, та виступ хору з піснями „Думи мої", „Заповіт" і інші.

УКРАЇНКА— БРАЗИЛІЙСЬКА ПОЕТКА

В Курітібі в Бразилії вийшла збірка поезій Плени Колодій, що є українського роду. Збірка має назву „Віда бреве" (Життя коротке). В курітібській газеті „Ґазета де Пово" була поміщена рецензія на цю збірку, в якій рецензент прихильно оцінив творчість поетки-українки. Олена Колодій знає також українську мову і співпрацювала з письменницею Вірою Вовк над перекладами творів Т. Шевченка на португальську мову.

УКРАЇНСЬКИЙ ВІДДІЛ ЛИЦАРІВ КОЛЮМБА У ВІННІПЕҐУ

Вінніпеґ. — Місцевий Український Відділ Лицарів Колюмба ім. св. Йосафата відбув 3-го червня ц. р. свої річні збори й обрав свою нову Управу. На голову — „Великого Лицаря" Відділу обрано Едварда Свєнціцького, на канцлера —Рона Сінча. Дотеперішнім головою Відділу був Володимир Соломон. Відділ Лицарів Колюмба відомий із своєї активности на терені Вінніпеґу і підтримки католицьких шкіл, зокрема Колеґії св. Володимира в Роблині.

НА НАШІЙ, НЕ СВОЇЙ ЗЕМЛІ

(Що пишуть комуністичні газети в Україні)

БУЛО „ВШИР", АЛЕ НЕ РОСЛО „ВГЛИБ"

„У минулих роках особливо тяжке становище в господарстві створилося з виробництвом продуктів тваринництва, — пише 1-го червня кореспондент „Радянської України" з Тетіївського Району (Київщина). За інерцією воно розвивалося „вшир" — зростало поголів'я корів, кількість великої рогатої худоби, але росту „вглиб" не було. Що більше, продуктивність стада спадала. Давалися взнаки недоліки системи плянування, політики закупівельних цін, що існували до березневого пленуму".

Тепер, — тішить кореспондент, — буде краще: партія поєднує інтереси держави з інтересами кожного господарства.

МІЛЬЙОНОВИЙ ТЕЛЕВІЗОР ІЗ ЛЬВОВА

З конвеєру Львівського телевізійного заводу зійшов телевізор з порядковим числом 1.000.000. („Радянська Україна" з 1 червня).

МІСЦЬ НЕМАЄ

„Місць немає" — це незмінна табличка, що оздоблює віконця готелевих адміністраторів у Харкові.

В п'ятьох готелях управління підприємствами комунального господарства, — пише 1 червня спеціяльний кореспондент „Радянської України" І. Тихомиров, — є лише 1720 місць.Щодня в готелях міста бажало б зупинитися кілька тисяч людей. Приставні ліжка, поставлені де лише можна, по суті не вирішують проблеми . . . Вона залишається гострою. Для Харкова — особливо.

ДІРКИ В ПРОЄКТІ

У Запоріжжі почали будувати гідролізнодріжджувальний завод — перший в Україні, де мають виробляти дріжджі для тваринництва з соняшника.

З чиєїсь легкої руки, — пишуть 26 травня в „Радянській Україні" інженер В. Коса та кореспондент М. Миронів, — підприємство опинилося у низовині, близько ґрунтових вод . . . Кладуть будівельники стіну, а потім виявляється, що крізь неї піде руропровід — у проєкті ж цього не зазначено . . . Розміри фундаментів не відповідають розмірам помп і т. ін. Будівельники жартують, що це дірки не в будові, а в проєкті.

ВЕЧІР ДІВЧИНИ

У Кам'яному Броді (Новгород Волинський) відбувся „вечір дівчини", супроводжений народними піснями. Останнім часом тут люди часто звертаються до чудових народних пісень, звичаїв, обрядів, на які таке багате Полісся („Радянська Україна" з 26 травня).

ДАВАЙ НАУКОВІ ПРОГНОЗИ!

„Партія ставить вимогу мати наукові прогнози розвитку кожної галузі промисловости" . . . — пише у своїй передовиці редактор „Радянської України" (часопис з 26 травня). — Всі сили і засоби науки мають стати на сторожі, щоб ніде марно не витрачалося ні праці, ні матеріялів, ні енергії, ні часу . . .

ХАРАКТЕРИСТИКУ ЗАБЕЗПЕЧЕНО

На зібранні комсомольців школи, — пише Г. Рокін у „Молоді України" з 29 травня, — Віктора С. обрали до комсомольського комітету. Поздоровили хлопця вчителі, директор, друзі . . . Підійшовши до них після зборів, Віктор почув: „Ну, що ж, Вітьку, тепер тобі характеристику забезпечено" Очевидно, характеристику для вступу до університету.

НЕ ПРАТИ!

Купила я недавно чоловічу сорочку із тканини, виготовленої на фабриці шовку ім. Свердлова, — пише Л. П'ятникова в „Ізвєстіях" з 1 червня ц. р. — Після першого ж прання сорочка була непридатна для носіння.

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N. J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N.J. 07303

Де Голль і терпелива Америка

У публічних дебатах на тему американсько-французьких відносин часто видвигається твердження, що президент Джансон свідомо не хоче прилюдно виступати проти французького президента де Голля. Джансон нібито керується двома арґументами:

1) де Голль є таки історичною фігурою, має багато персональних звеличників у вільному світі і займає сильну позицію у французькому народі і 2) де Голль, мабуть, більше радів би можливістю вести публічну полеміку з американським президентом, аніж мати діло з мовчанкою Джансона та його речників, бо ту мовчанку багато людей у світі пояснюють, як легковажне відношення до виступів французького президента, які часто роблять враження невідповідальних.

Однак можна також вичитати думку, як ось недавно колюмніста Вілляма Вайта, що американська тактика „терпеливости і толеранції" супроти Франції де Голля не може тривати безконечно. Бо політика де Голля стає щораз яскравіше „антиамериканською", починає ставати небезпечною. Як недавно ствердив Ричард Ніксон — Атлантійський Союз насправді вже тепер зведено нанівець, і всі західні коментатори погоджуються, що де Голль підготовив цілою низкою актів — виступлення Франції з НАТО, якщо воно має залишатись під верховним командуванням американського генерала, залежного від Вашинґтону. Після американського десанту в Санта Домінікана французькі амбасадори в Латинській Америці дістали наказ поборювати цей акт. Вся французька дипломатія у широкому світі працює разом з Москвою і Пейпінґом проти американської політики в Азії і — твердять утаємничені — де Голль мріє, щоб Америка зазнала „свого Дієнбієнфу". Контрольовані французьким урядом часописи і радіо ведуть стало антиамериканську кампанію. Де Голль висловився зневажливо про зах.-німецький „капіталізм" і заявив Громикові, що в спільному інтересі Франції і СССР мати „дві Німеччини", а не одну, об'єднану. Де Голль виключає „англосаксів" від справ європейського континенту, включно з вирішуванням проблеми Німеччини. Де Голль скуповує величезні долярові запаси, щоб загрожувати можливістю обнизити вартість американської валюти.

Все ж, збереження єдности західнього фронту і традиційної американсько-французької приязни — це така велика річ, що треба проявляти „терпеливість і толеранцію". В ім'я цих прикмет, у шуканні доріг до злагоди, відбулася в минулу неділю довга розмова між де Голлем і віце-президентом Гомфрі.

Балянс московського „визволення"

Двадцять п'ять років тому, 15-17 червня 1940 р., Совєти, використовуючи накинутий балтійським державам „договір взаємодопомоги", залили танками території Литви, Латвії та Естонії і, зліквідувавши там з допомогою арештів та депортацій будь-який резистанс, інкорпорували в серпні 1940 р. всі ці незалежні до того часу держави в склад СССР. Здійснено цю брутальну окупацію по-зрадницькому, при тихій згоді Гітлера — тодішнього совєтського союзника, і в той час, коли західні держави — Франція й Англія — кривавилися під інвазією гітлерівських армій.

Не зважаючи на те, що приєднання цих держав було відкритим порушенням їхніх конституцій, як і на той факт, що головних московських виконавців цього московського загарбання — Вишинського, Жданова, Деканозова, Сєрова — засуджено або й зліквідовано, як співучасників сталінського терору, нинішні кремлівські самодержці готуються урочисто святкувати „25-річчя визволення Прибалтики".

Балянс „досягнень" Литви, Латвії й Естонії підвели в 25-річчя їх „визволення" Москвою представники урядів цих країн або ж їхніх національних еміґрацій у своїх меморіялах до ОН і до Конґресу ЗДА. Отже, з самого початку, в червні 1940 року депортовано в Сибір 100 000 балтійських громадян. Друга, не менше численна, хвиля депортацій прорідила населення цих країн після їх „звільнення" з-під гітлерівської окупації. І найбільшу кількість литовців, латвійців і естонців, здебільша селян, вивезено в 1948-49 роках під час насильної колективізації. У висліді населення цих країн зменшилося майже на один мільйон в порівнянні зі станом з-перед 1940 року. Ще більших „успіхів" добилася Москва в обмосковленні балтійських країн. За переписом 1959 року кількість росіян в Латвії становила вже 550 000, або 38% усього населення — 2 193 458 осіб. В Естонії кількість росіян і інших не-естонців збільшилася до 304 000 на 1 197 000 усього населення. В Литві росіяни становили шість років тому вже 8,5% усіх 2 711 445 мешканців. Особливо ж посилилося обмосковлення міст.

Наведені цифри переконливо висвітлюють усю суть і мету московського „визволення" і совєтської „національної політики" в країнах, інкорпорованих у склад СССР.

МАҐНА КАРТА

У червні цього року Англія, а з нею й всі держави Британського Королівства та ввесь демократичний світ урочисто відзначали 750-річчя історичного документу, що має назву „Маґна Карта".

„Маґна Карта" — це збірка законів, що її 15 червня 1215 року проклямував англійський король Джан. У тих давніх середньовічних часах існували різні статути, що забезпечували передусім права і привілеї монастирів та февдальних панів. Хоч „Маґна Карта" подібна до тих статутів, вона має засадничу різницю: в ній говориться про права та вольності не лише для вибраних, але для всіх людей у королівстві. Тому англійці дорожать нею, як підставовим правом, що має значення й донині. Цей статут в часах февдалізму заявляв, що і король, і пани зв'язані законом, а вся сила правління спирається на законі, який є понад королем.

Історики вияснюють, що „Маґна Карта" не є оригінальним статутом короля Джана. Як і можна було сподіватися від абсолютного монарха часів февдалізму, він не був вдоволений з обмеження своєї влади і звернувся до папи Інокентія III, який буллею з 24 серпня 1215 р. анулював цей статут. Наступного року король Джан помер, і в 1217 році англійські барони видали в імені неповнолітнього короля Генрі III два нові статути: перший мав назву „статут вольностей", а другий говорив про право власности на ліси. Король Генрі III у 1225 році, ставши повнолітнім, прийняв обидва ці статути і ще раз потвердив їх силу в 1237 р. І вже в той час „статут вольностей" названо „Маґна Карта".

Хоч король Генрі III і проклямував текст, що став офіційним для статуту званого „Маґна Карта", він повністю побудований на тексті, що його проклямував король Джан, і тому той перший текст вважається історичним. Збереглося чотири копії цього першого документу.

„Маґна Карта" складається із чотирьох частин: перша забезпечує права і вольності англійської Церкви, друга визначає порядок винайму землі від февдальних панів, третя говорить про адміністрацію судівництва, а четверта — про загальні вольності.

Закони про Церкву та февдальне землевласництво вже давно втратили актуальність, але деякі діють до сьогодні і стали основою законодавства різних країн. Ось хоч би параграф 39: „Ніхто не може бути арештований, позбавлений власности і свободи, позбавлений прав, виселений чи в інший спосіб покараний без леґального суду на основі закону країни. Не можна заперечити чи відмовити нікому справедливости і права".

Всі англійські королі мусіли присягати на „Маґна Карту". Барони вибирали з-поміж себе 25 осіб, обов'язком яких було пильнувати, щоб статут був респектований. Цей обов'язок перейшов згодом на парлямент, що оформився в 1265 році.

Повага для закону в Англії має давні традиції. Вже перші ґерманські поселенці принесли туди з собою звичаєві права, засновані на взаємних зобов'язаннях. Від найдавніших часів англійці жили в переконанні, що вольності — це не право для кожного робити, що він захоче, але закон, який визначає права й обов'язки спільні для кожного громадянина. „Маґна Карта" саме вказує, що ці вольності побудовані на законі, який зобов'язує всіх: і короля і підданого.

„Маґна Карту" можна порівнювати з „Руською правдою" князя Ярослава Мудрого. Також і наш давній статут має різні редакції, головно дві основні, що носять різні назви: „Правда Ярослава" і „Правда Ярославичів". Також і „Руська правда" побудована на звичаєвому праві. „Правда Ярослава", що є радше нормою для суддів, визначає покарання за вбивства, крадежі та інші злочини. „Правда Ярославичів" — це вже статут, що визначає уклад февдальної Київської держави. Тут уже більше подібностей до англійського статуту.

„Руська правда" на сто років старіша від „Маґна Карти". Хто знає, якби не монгольські напади і розгром Київської Руси, може і в нашій державі опрацювали б подібний основний закон із забезпеченням прав і вольностей одиниці. Бо „Маґна Карта" не появилась, як „деус екс махіна" в Англії, — це вислід довгих змагань, це наслідок вдосконалювання правних статутів, що між ними історики відзначають статут Генрі I ще з 1100 року.

В самих початках українській нарід виявив велику повагу й увагу для законности, і лише ворожі навали не дозволили йому поставити на висоті свої закони. Тож і святкування 750-річчя „Маґни Карти", що стала основою демократичного законодавства передових країн світу, дуже актуальне для нашого народу. Вже цитований вище параграф 39 англійського статуту про те, що не можна нікого арештувати чи позбавити власности без суду, може пригадати українцям їхню безправність під московсько-большевицькою владою, яка позбавила власности все українське селянство і без суду запроторила на заслання мільйони громадян.

В Англії існує порядок, що в парляменті можна інтерпелювати в обороні навіть окремого громадянина. Чи можливе це в совєтському „парляменті" — так званому Верховному Совєті?

Доки в державі нема закону, що його респектує і підданий, і той, хто має владу, доти ця держава є тюрмою, і ніякого вільного життя там не може бути. Тож і 750-річчя „Маґна Карти" хай нагадує всім, що вольності людини і народів можуть спочивати лише на законі, на праві, на стародавній правді.

Т.

БАТЬКИ! Зв'яжіть замолоду ваших дітей з найстаршою найбільшою й найбагатшою українською національною установою поза межами батьківщини, якою є Український Народний Союз, щоб запевнити їм кращу будучність, а нашій громаді у вільному світі нового свідомого члена!

АПЕЛЬ ДО ЮНЕСКО

5-го червня відбулися в Шикаґо ширші збори громадських і культурних діячів, в результаті яких приготовано і вислано генеральному директорові ЮНЕСКО, п. Рене Маги в Парижі, спеціяльного листа із з'ясуванням катастрофічного стану, в якому перебуває український нарід та українська культура під комуно-московською займанщиною, і домаганням відповідних заходів для їх оборони. В листі, якого підписали за Діловий Комітет його голова д-р Ілля Мула та секретар д-р Василь Маркусь і 52 інших громадських і культурних діячі Шикаґо, сказано:

Підписані тут українські культурні і громадські діячі в екзилі, виконуючи доручення ширших зборів в Шикаґо, Іллиной, з 5 червня 1965 р., та присутніх на них 300 українських громадян, звертаються до Вас і очолюваної Вами установи з наступним:

Ми зібралися, щоб обмірковувати жалюгідний стан української культури в Українській Совєтській Соціялістичній Республіці та систематично ведену тоталітарним режимом Москви політику наступу на саму духову істоту життя нашого народу в Україні. Ми ствердили, понад усякий сумнів, цілий ряд фактів не лише дискримінації української культури на користь чужої, російської, накиненої панівним режимом, але і плянованого нищення наших вікових духових вартостей поряд з тотальним наступом на національну самобутність українського народу. Наводимо деякі типові факти:

1. Саме рік тому, 24 травня 1964 р., вибухла пожежа в бібліотеці Академії Наук в Києві, яка тривала майже чотири дні і знищила найцінніші книжкові фонди та незаступні архівні матеріяли, зберігані в закритих відділах бібліотеки. Як виходить з інформацій, одержаних приватними шляхами з України підпал бібліотеки не був ані припадковим, ані ділом якогось маніяка (як це намагалась представити офіційна преса). Цей злочин виконала людина - цинік, що свідомо стала знаряддям злочинної політики режиму. Хоч режисерований урядом та партією судовий процес над злочинцем в кінці серпня 1964 р. в Києві був фарсою, але все ж він довів співучасть у цьому злочині проти української культури, російських шовіністів, що контролюють уряд, адміністрацію, органи безпеки та партійне керівництво в Україні.

Ми долучаємо відпис з автентичного документу, який поширювався в Україні після процесу над підпалювачем Погружальським. Цей документ, щодо автентичности якого не сумніваємося, свідчить краще за все інше, в якому важкому положенні перебуває наша культура й увесь український народ під чужим пануванням.

2. Також посередніми дорогами прибули до нас вістки про інший злочин проти української культури і проти пам'яті нашого найбільшого поета Тараса Шевченка. У березні 1964 р., а саме в днях Шевченківського ювілею (150-річчя з дня народження поета), коли в Київському університеті ім. Т. Шевченка мали відкрити триптих - вітраж, виконаний українськими мистцями з шевченківською тематикою, на доручення влади цей мистецький твір знищено, мовляв, він є націоналістичний. По цій же лінії йде фальсифікація і викривлення творів барда України, що в середині 19 ст. так мужньо і високо підніс прапор свободи, соціяльної справедливости й гуманізму в реакційній Росії. Долучений документ так само характеризує важкі пригнічуючі відносини в нинішній Україні, якщо йдеться про вивчення спадщини і популяризування ідеалів великого Шевченка. Ми глибоко вдячні, що керівництво ЮНЕСКО двічі у своїй офіційній публікації присвятило гідну увагу українському поетові - лавреатові („Юнеско Кур'єр", липень - серпень 1961, червень 1964). Хоч члени української делеґації при ЮНЕСКО і причинилися до вшанування Шевченка на терені Вашої Організації, проте їхній уряд і комісари з Москви в Україні другою рукою роблять щось противне.

3. Саме тепер в Україні йде нагінка на молодшу українську літературну ґенерацію поетів, письменників і критиків, які не пишуть під смак режиму. Хоч масових арештів досі ще не було, але вже супроти деяких представників культури застосовано новий хрущовський підхід: їх таврують як психічно незрівноважених і посилають до будинку божевільних. Останнім часом іде обвинувачення цілої групи молодих авторів за те, що, мовляв, допомогли продістатися за кордон недрукованим творам молодого, передчасно померлого поета Василя Симоненка. Київська преса піднесла крик з приводу того, що ці твори з'явилися друком за кордоном. Це може стати претекстом до нової нагінки і чистки в рядах молодих літераторів, яким уже погрожують комісари від літератури.

4. Від років на Україні йде інтенсивна й плянова русифікація. Вона останніми часами набрала посиленого характеру. Уряд і КПСС застосовують до неї ще й теоретичну підбудову, висуваючи підступну концепцію „зближення" і „злиття" культур та мов. На ділі ж бо це не є справжній інтернаціоналізм, базований на добровільному співробітництві, культурному взаємообміні та обопільному збагаченні культур і народів, які беруть участь в цьому процесі. Але є це наступ російського шовінізму на всі неросійські народи і культури, насамперед на українську, другу по величині націю Совєтського Союзу. Як практичні вияви цієї денаціоналізаційної політики наведемо лише деякі факти і явища: українську мову поступово усувається з публічного вжитку, а скрізь фаворизується мову меншости на Україні (росіян). Вищі навчальні заклади переведено на 70% на російську мову. Тираж українських публікацій періодиків і книжок — жахливо обмежено останніми роками на користь російських (російською мовою видається в Україні майже всю технічну і природознавчу літературу). Сьогодні в УССР видається більше російських книжок і періодиків, аніж українських, в той час, як російського населення в УССР нараховується всього 17%. Водночас для понад п'ятьох мільйонів українців, що живуть у Совєтському Союзі поза межами української республіки і що в багатьох районах становлять компактну масу українського населення, немає ні одної україномовної школи, газети, радіомовлення чи інших установ культурного обслуговування. Рівночасно накладено печать на низку творів духовної культури України, мовляв, вони ідеологічно ворожі, націоналістичні. В цьому відношенні куди ліберальніше ставлення до російської некомуністичної культурної спадщини.

Наведені тут обвинувачення супроти культурної політики в Україні не є голословні. Їх можна ілюструвати низкою прикладів, фактів, статистикою, взятими з самої ж таки совєтської преси. Ці матеріяли, якщо потрібно, можуть бути представлені до деталів кожній установі, яка виявить зацікавлення справою культурного народовбивства української нації.

Ми просимо Вас, Генеральний Директоре, і ЮНЕСКО, установу, покликану поширювати і зберігати культуру, духові доробки людства та окремих народів, зацікавитися цією справою та поробити відповідні заходи на захист української культури в СССР, як теж інших дискримінованих культур неросійських народів.

Практично ми просимо Вас про наступне:

а) Довести цей наш мемо-

(Закінчен. на стор. 3-ій)

ОДНІ ВОРОТА . . .

Одні ворота на мою дідизну.
Відчинить їх гудками паротяг,
І на мені, мов родичі повиснуть
Всі спогади, загублені в степах.
Моє містечко з іменем жіночим!
Тут подяги, мов протяги летять
Крізь Лозову із криками пророчими,
Що їй повік вдовицею стоять.
А я піду по вулиці на цвинтар,
Де обнялись хрестами в самоті
Мій дід, що вже проріс терновим цвітом,
Бабуся у ромашковій фаті.
І стане тихо-тихо в цілім світі,
Лиш бджіл флояри між могил . . .
Я колисатиму в уяві непомітно,
Мов дві колиски, лиця дорогі . . .
Злітайтесь, мої роздуми, у смуток!
Візьміть на крила спогади мої . . .
Нічого не загублено й забуто
З минулого в містечку Лозовій.

Лозова, 1965

ЮРІЙ СЕРДЮК

Спорт в Америці — бейсбол

Спорт становить невід'ємну частину американського життя. Від Атлантику до Пасифіку хлопці й дівчата ростуть, граючи у безліч різних ігор. Але бейсбол є досі національною американською грою, хоч також дуже популярні й інші, як ось футбол (не змішувати цю гру з европейським футболом, що зветься тут „соссер"), кошиківка, відбиванка, гольф, плавання та боротьба - дужання. Багато американських шкіл мають у своїх програмах ці види спорту. Шкільні дружини змагаються з дружинами сусідних шкіл свого району. Інші види спорту також поширені в Америці — круглі, пінг-понг, бокс, ковзання та лижви - лещата.

Діти дуже скоро навчаються всіх тих ігор від товаришів, і батьки, часто дивуючись, чому дітей нема вдома так пізно зі школи, можуть знайти відповідь у привабливості спорту. Новоприбулі до Америки, не знайомі з різними видами американського спорту, можуть легко навчитися їх від дітей і почати ділити з ними приємність спостерігати змагання по парках, стадіонах чи на телевізії.

Деякі види спорту не потребують пояснення, бо вони поширені по всіх країнах. І тільки бейсбол, специфічна американська гра, може комусь видатися дуже складною. Але її легко можна зрозуміти.

Назва „бейсбол" походить від слова „бейс" — база. Їх має бути чотири: три квадратові, четверта у вигляді ромба, що його кожна сторона має 90 стіп. Всередині його — місце т. зв. „пітчера". У грі беруть участь дві дружини по дев'ять осіб кожна. Грач, відбивши м'яча, що йому кидає грач з протилежного боку, негайно біжить до дальшої бази. Мета кожної дружини — зробити якнайбільше перебігів, тобто оббігти всі бази по колу, не обов'язково за один раз. Це — основне завдання гри. Подробиці й правила важко описати в короткій статті.

Сезон бейсболу починається напровесні і триває до жовтня. Це гра, що її кожний американський школяр знає і грає, часто навіть без обов'язкового числа учасників. Крім аматорських дружин по більших містах є професійні. Двадцять таких дружин об'єднано в дві великі Ліґи, Американську і Національну. Три міста — Ню Йорк, Шикаґо й Лос Анджелес — мають дружини в кожній лізі. Три дружини грають одна проти одної майже щодня протягом шести місяців. Тисячі людей приходять дивитись на гру і багато змагань передається на телевізії.

Наприкінці сезону дві дружини - чемпіони, одна від Національної Ліґи, друга від Американської, зустрічаються в так званих „світових серіях". Щоб виграти серії, треба виграти чотири з сімох ігор. Минулого року „Кардинали" з Сент Луїсу перемогли нюйоркських „Янкі" з Американської Ліґи. Переможці дістали титул „світового чемпіона", бо в жадній іншій країні гра в бейсбол не має такого поширення, як у З'єднаних Державах.

Американська Рада

● У Відні відбувається міжнародний „симпозіон" на тему „Мости між Сходом і Заходом". Американський дипломат-професор Джордж Ф. Кеннан запропонував створити „З'єднані Держави Европи", включаючи в них також комуністичні країни, із спільним понаддержавним урядом. Але він признав, що накинені згори державні кордони зробили багато східніх европейських народів „нещасливими". Чи сам Кеннан, кол. амбасадор ЗДА в Москві й Белграді, вірить в можливість здійснення свого проєкту — не сказано.

С. Риндик

НА УХОДАХ

(Образки)

(2)

Таким епілогом закінчив Шумигай свої міркування і розмисли, коли за кілька днів тяжкої мандрівки дістався нарешті додому. А там господарили вже нові окупанти. Не „знищені вороги", не „банди", а стрункі відділи війська, до зубів озброєного, і такі самі загони поліції. Окупанти не говорили, а голосно рубали. Кожне слово подобало на крик.

І Шумигай почав пристосовуватись. Насамперед узявся за мову. Не було де дістати підручників, бо за пару днів люди повихапували з усіхусюд усяку заваль. Залишилося наперти на пам'ять. Щодня і щогодини пригадував собі слова, відмінки й різні обривки з німецької мови, що її колись учився, ще ходивши до школи.

— „За татарської навали, — міркував собі при цьому Шумигай, — способи пристосування були інші, природніші. Ніхто не вчився татарської мови, бо такої не було. Ординці говорили всіма мовами, від Великого океану починаючи і Доном чи навіть Дніпром кінчаючи. І кожна душа говорила по-своєму. Навчитися тих мов не можна було і не треба було, та й ніхто того не вимагав. І наші предки робили дуже просто: брали, що мали, той лука, той списа, а той довбню, приставали до татарських чамбулів і разом із ними йшли далі в світ і там били, плюндрували й рабували на спілку з іншими ординцями. А тепер мусить чоловік навчитися робити те, чого він ніяк не може: зламати язика. —Попробуй вимовити: „Ди дойче шпгрррахе ист ди шинсте шпгрррахе ин дегррр веглт".

Так Шумигай вимовляв одну з головних засад німецької правди. Цю заповідь повторював раз-у-раз, щоб наламати язика й наладити його на німецьку фонетику. Наука поступала досить швидко вперед, але не вспіла далеко зайти. Несподівано, серед білого дня, на міській вулиці, на очах сторопілих людей, німці схопили Шумигая, відвели на залізницю, впакували до заґратованого вагона і разом із іншими ясирниками загнали до самого осередку „Нової Европи" — до Німеччини.

Не можна сказати, що ця пригода була для Шумигая несподіванкою. Поміж людьми ходила вже слава, що німці поводяться з населенням зовсім безцеремонно і зневажливо, трактуючи всіх ненімців нарівні з худобою. І Шумигай міг припускати всякі можливості, але тільки в теорії. Коли ж одна з тих можливостей впала на нього самого, він перелякався. Оповідання людей з области теорії перейшли в дійсність і набрали живого тіла.

Шумигай на власному досвіді побачив, що німці кардинально відрізняються від большевиків. Большевики старалися свої звірства чинити культурніше: потайки і скрито. Не хапали людей на вулиці та ще й у білий день. „Чорний ворон" орудував уночі і свою роботу переводив делікатно, з протоколами і параграфами, щоб люди знали, що большевизм висококультурне явище. Цієї делікатности москалі не покидалися навіть тоді, коли в своїх потайних закамарках стягали з людського тіла паси, з голов скальпи, а потім заганяли кулі в потилиці. Німці не практикували жадної делікатности. Нічого не фальшували, а були щирі, безпосередні, одверті і не старалися свої звірячі інстинкти маскувати якимись блахманами культури. Людей ані трохи не соромились. Отак, як гицлі собак.

Сидячи в заґратованім вагоні, по дорозі до „Нової Европи", Шумигай нераз пригадував собі, як він колись уперше побачив був щось подібне. Був іще малим хлопчиком. Одного дня по школі ішов додому. Переходячи через базар, побачив чоловіка з довгою тичкою в руках. До тички була прив'язана ще довша мотузка. На чоловіка казали, що то гицель, а на тичку з мотузкою — стричок. У вагоні Шумигай уперше усвідомив собі, що ці слова зайшли до нас із німецької мови в порядку культурної місії, що її виконували на Україні поляки.

По[illegible]вши собаку, гицель метнув на неї стричком і бистрим рухом стягнув мотузку. Собака вмлюка опинилась на другому кінці тички. А там стала борсатися, битися, гарчати, кусати тичку і скавуліти. Але надаремно. Гицель, не кваплячись, затягнув її за хати, на затильну вулицю, де мав збірний пункт. Там лежала купа вже неживих собак, а коло купи довбня. Гицель ударив довбнею по голові. Від цього собаці вискочили баньки з очей, якісь хлопчаки почали скакати з радости, а Шумигая знудило, і він без пам'яті побіг додому.

Ще кілька тижнів по тому підступали йому до горла нуди і привиджалися вибиті з голови очні баки, завбільшки в курячі яйця. І тепер, коли зіткнувся з лицарями „Нової Европи", колишні нуди відновилися. А в самій Німеччині, при переїзді через міста, Шумигай защораз бачив маси людей, що вигукували надхненно „Зиг! Гайл! А потім, ген-ген пізніше, коли добре роздивився, побачив, що большевики безсоромно брехали, кажучи й пишучи, що за Гітлером іде тільки невеличка купка нацистів, а вся Німеччина, мовляв, проти нього. Виявилося, що ввесь нарід за Гітлером. І серед того народу не видно було невільних виконавців волі диктатора, а всюди й усі деклярувалися, як фанатичні іспо відники його гасел. І не можна було сказати, хто кого веде: чи Гітлер німців, чи німці Гітлера. Тільки можна було з повним правом твердити, що 1) Гітлер зумів викресати з німців вогнистий гін до нестримної експансії і що 2) колишні римляни мали повну рацію, коли писали про „фурор тевтонікус".

— Пустослови, що колись учили нас історії літературних напрямків, — пригадував собі Шумигай, — викопали звідкись байку про німецький сантименталізм, романтизм і якусь мелянхолійну мрійливість. Гай-гай! Нехай би котрийсь із тих чужовеличників попав у німецький ясир і покуштував того сантименталізму на місці, нехай би побачив, скільки злоби, зневаги і огиди точиться з очей кожного тутешнього романтика, коли він дивиться на людину не-німецької крови. Нехай би спитався цих мрійників, за що вони карають нас, силоміць запроторених сюди. Що злого ми зробили їм?

(Далі буде)

СВОБОДА SVOBODA

Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25. — Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.

Передплата: На рік — $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. — В Джерзі Сити і закордоном: — На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. — Для членів УН-Союзу, чоловіків і жінок — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів. Чеки і money orders виставляти на: "Svoboda".

ПРОТОКОЛ

З РІЧНИХ НАРАД ГОЛОВНОГО УРЯДУ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ЯКІ ВІДБУЛИСЯ В ДНЯХ 17-го ДО 21-го ТРАВНЯ 1965 РОКУ, НА „СОЮЗІВЦІ", КЕРГОНКСОН, Н. Й.

[illegible] (5)

VI. ЗВІТ ГОЛОВНОЇ КОНТРОЛЬНОЇ КОМІСІЇ

РЕКОРДОВОГО ВІДДІЛУ УНСОЮЗУ

(Продовження)

ДІТИ БУЛИ ЗАБЕЗПЕЧЕНІ В ТАКИХ КЛЯСАХ МОЛОДЕЧОГО ДЕПАРТАМЕНТУ

У клясі 1-ій на $ 500.00	976
У клясі 1-ій на $1,000.00	598
У клясі 1-ій на $2,000.00	4
У клясі 2-ій на $ 400.00	312
У клясі 3-ій на $ 100.00	228
У клясі 4P на $ 250.00	88
У клясі 4P на $ 500.00	4,102
У клясі 4P на $1,000.00	4,480
У клясі 4P на $1,500.00	35
У клясі 4P на $2,000.00	65
У клясі 4P на $2,500.00	1
У клясі 4P на $3,000.00	0
У клясі 4P на $3,500.00	1
У клясі 4P на $4,000.00	1
У клясі 4P на $5,000.00	7
У клясі 5E на $ 250.00	111
У клясі 5E на $ 500.00	5,406
У клясі 5E на $1,000.00	3,609
У клясі 5E на $1,500.00	12
У клясі 5E на $2,000.00	50
У клясі 5E на $2,500.00	0
У клясі 5E на $3,000.00	3
У клясі 5E на $4,500.00	1
У клясі 5E на $5,000.00	1
У клясі 6C на $ 500.00	1,800
У клясі 6C на $1,000.00	2,684
У клясі 6C на $1,500.00	24
У клясі 6C на $2,000.00	105
У клясі 6C на $2,500.00	4
У клясі 6C на $3,000.00	16
У клясі 6C на $4,000.00	2
У клясі 6C на $5,000.00	5
У клясі P65 на $ 500.00	30
У клясі P65 на $1,000.00	77
У клясі P65 на $2,000.00	2
У клясі P65 на $5,000.00	2
У клясі E65 на $ 500.00	45
У клясі E65 на $1,000.00	70
У клясі E65 на $1,500.00	3
У клясі E65 на $2,000.00	2
У клясі E65 на $2,500.00	2
У клясі E65 на $3,000.00	1
У клясі E65 на $4,000.00	1
Разом	24,966

Беручи до уваги, що з початком 1964 р. було всіх активних повнолітніх членів і дітей	75,608
а знову з кінцем 1964 року те загальне число становило	75,573
то загальний убиток членів за 1964 рік виносить	35

ПОРІВНЯННЯ З РОКОМ 1963

В 1964 році прийнято більше нових: 155 дорослих членів, 111 більшше дітей.

В 1964 році прийнято з переступними листами: 182 менше дорослих, 128 менше дітей.

В 1964 р. прийнято наново: 2 менше дорослих, 44 менше дітей.

В 1964 році суспендовано: 189 менше дорослих, 156 менше дітей.

В 1964 році відійшли зі зворотом у готівці: 3 більше дорослих, 21 менше дітей.

В 1964 році відійшли: на безплатне продовження, на виплачене забезпечення, і з виплаченим забезпеченням: 216 більше дорослих, 228 більше дітей.

В 1964 році померло 60 більше дорослих, 1 більше дітей.

В 1964 році зменшилися кляси дорослих членів: стара система на 7, кляса „О" на 43, кляса „Т" на 363, бо до тих кляс не приймається більше членів.

В 1964 році зменшилися кляси Молодечого Департаменту: кляса I на 205 членів, кляса II на 23 членів і кляса III на 16 членів. До 2-ої і 3-ої кляс не приймається більше нових членів. Зменшилися також кляси P і E на $250.00 на 42 членів, бо до забезпечення на $250.00 не приймаємо більше члнів.

РУХ ВІДДІЛІВ

Впродовж 1964 року були зорганізовані ось такі відділи:

Відділ ч. 43 — Гілсайд, Н. Дж.
Відділ ч. 48 — Редінг, Па.
Відділ ч. 86 — Ню Йорк, Н. Й.
Відділ ч. 136 — Палатайн, Ілл.
Відділ ч. 157 — Шикаго, Ілл.
Відділ ч. 395 — Палатайн, Ілл.
Відділ ч. 462 — Гамільтон, Онт.

ВІДДІЛИ РОЗВ'ЯЗАНІ

Відділ ч. 269 в Рочестер, Н. Й.
Відділ ч. 326 в Абока, Па.
Відділ ч. 389 в Ню Йорк, Н. Й.

ВІДДІЛИ ЗЛУЧЕНІ:

Відділи чч. 415 та 33 в Шикаго, Ілл. об'єдналися в один Відділ ч. 33 в Шикаго, Ілл.

З початком січня 1964 року було Відділів	483
Упродовж 1964 року зорганізовано	7
Упродовж 1964 року злучено відділи	1
Разом	491
Розв'язано Відділів	3
Злучено Відділів	2
З кінцем 1964 року було всіх Відділів	486

ЗВІТ ФІНАНСОВОГО ВІДДІЛУ У.Н.С.

Звіт касира поданий в українській мові, тому Головна Контрольна Комісія подає свої табелі в англійській мові і для порівнання за роки 1963 і 1964.

ASSETS

	Year ended December 31, 1964	1963
Bonds — Note C (market or redemption value $18,361,717.39 and $18,179,288.70):		
Government, state and municipal	$3,967,961.78	$4,244,694.04
Government agencies and authorities	491,438.91	492,513.10
Public utility	14,963,503.76	14,263,383.23
Railroad	423,543.62	729,972.24
Industrial	197,625.57	197,741.19
	$20,044,073.64	$19,928,303.80
Stocks — investments in savings and loan associations	30,000.00	30,000.00
Mortgage loans on real estate	8,096,558.33	6,976,412.51
Real estate — at cost, less allowances for depreciation	58,200.00	64,500.00
Certificate loans	455,398.21	449,379.99
Cash	282,780.40	322,809.02
Premiums deferred and uncollected	39,095.56	29,913.85
Interest due and accrued	248,262.47	241,451.38
	$29,254,368.61	$28,042,270.55

LIABILITIES

Certificate reserves	$20,918,220.04	$20,169,621.82
Premiums received in advance	397,851.10	382,573.71
Mandatory securities valuation reserve	165,377.62	156,042.80
Accrued expenses and other liabilities	47,812.80	46,243.36
Refund to members payable in following year	310,000.00	305,000.00
Net adjustment in assets and liabilities due to Canadian exchange rate	68,430.91	66,335.10
Amounts held in trust for beneficiaries	106,531.85	104,944.30
	22,014,224.32	21,230,761.09
Unassigned surplus	7,240,144.29	6,811,509.46
	$29,254,368.61	$28,042,270.55

STATEMENTS OF OPERATIONS AND UNASSIGNED SURPLUS

Premiums and other considerations on insurance certificates	$2,440,935.29	$2,379,054.44
Net investment income	1,096,033.83	1,014,382.01
Other income	23,483.98	26,947.72
	$3,560,453.10	$3,420,384.17
Deduct:		
Contractual payments made to members and beneficiaries	$1,368,465.56	$1,121,161.66
Increase in reserves required to guarantee contractual obligations to members and beneficiaries	743,496.00	982,550.00
Expenses for fraternal and general insurance operations	424,127.22	377,006.52
Commissions on premium considerations	218,256.51	206,312.03
Voluntary payments to indigent members	41,587.00	42,842.00
Net (gain) loss on Svoboda operations	(2,684.54)	
Other expenses	2,039.99	4,157.23
	$2,795,287.74	$2,742,566.62
NET GAIN BEFORE SURPLUS REFUNDS TO MEMBERS	$765,165.36	$677,817.55
Surplus refunds to members	309,999.47	302,766.34
NET GAIN FROM OPERATIONS	$455,165.89	$375,051.21
Add.:		
Balance of unassigned surplus at beginning of year	6,811,509.46	6,478,984.94
Net capital losses	(695.00)	(1,393.30)
	$7,265,980.35	$6,847,642.85
Deduct:		
Increase in non-admitted assets	16,501.24	24,013.50
Increase in mandatory securities valuation reserve	9,334.82	12,119.89
	$25,836.06	$36,133.39
BALANCE OF UNASSIGNED SURPLUS AT END OF YEAR	$7,240,144.29	$6,811,509.46

STATEMENTS OF NET INVESMENT INCOME

	Year ended December 31, 1964	1963
Investment income:		
Interest on bonds	$ 708,362.04	$ 686,615.58
Interest on mortgage loans	419,285.57	355,308.59
Real estate income:		
Kerhonkson — see accompanying statement	249,673.37	255,407.47
Jersey City	24,000.00	24,015.82
	273,673.37	279,423.29
Interest on certificate loans	17,774.78	17,069.00
Dividends on stocks — savings and loan associations	1,275.00	1,280.35
Interest on bank deposits	467.13	413.09
Total income	1,420,837.89	1,340,109.90
Expenses:		
Real estate expense:		
Kerhonkson — see accompanying statement	251,108.50	254,635.15
Jersey City	15,409.90	18,242.44
	266,518.40	272,877.59
Salaries and wages	29,036.71	27,793.06
Collection & bank service charges	4,368.75	4,257.43
Travel	3,244.85	2,657.86
Postage, telephone and telegraph	1,809.80	1,639.34
Pay-roll taxes	778.79	770.38
Depreciation on real estate	19,046.76	15,732.23
Total expenses	324,804.06	325,727.89
Net Investment Income	$1,096,033.83	$1,014,382.01

STATEMENTS OF EXPENSES FOR FRATERNAL AND GENERAL INSURANCE OPERATIONS

	Year ended December 31, 1964	1963
Salaries and wages	$ 119,868.33	$ 112,228.83
Payments to 'Svoboda' for subscriptions	131,200.00	118,700.00
Printing and stationery	44,413.51	29,579.54
Travel	17,035.48	17,866.35
Rent	12,000.00	12,000.00
Donations	10,392.74	10,757.14
Field expense allowances	11,823.62	9,737.62
Expense of Supreme Lodge Meetings	7,711.52	8,508.10
Postage, telephone & telegraph	8,648.59	8,071.35
State insurance department fees	520.80	7,707.31
Rental of equipment	7,709.95	6,762.71
Actuarial, auditing and statistical service fees	17,199.76	5,750.00
Cost or depreciation of furniture and fixtures	5,525.14	4,401.24
Pay-roll taxes	4,413.25	4,365.51
Medical examination fees	3,195.42	3,066.56
Provincial insurance department fees	4,121.22	2,875.92
Advertising	5,177.91	2,521.34
Sundry general expense	2,101.40	2,214.13
Expense of Canadian office	3,657.56	1,800.00
Insurance	222.00	1,602.69
Field conferences		1,460.76
Insured benefit plans for employees	2,216.34	1,126.07
Books and periodicals	362.88	887.71
Bureau and association dues	755.00	714.99
Athletics	837.41	686.38
Lodge supplies	2,178.14	654.24
Collection and bank service charges	839.25	635.98
Investigation and settlement of certificate claims		181.05
Legal		143.00
Total	$ 424,127.22	$ 377,006.52

Вступайте в члени УНСоюзу!

STATEMENTS OF OPERATIONS — "SVOBODA"

	Year ended December 31, 1964	1963
Income:		
Subscriptions	$ 168,270.07	$ 148,974.79
Advertising	63,235.95	60,014.95
Printing	41,024.65	42,772.81
'Veselka'	9,017.51	9,048.42
Press fund	5,106.35	4,485.32
Books	4,858.67	4,361.76
Almanac	11,038.18	3,082.24
Miscellaneous	1,780.07	1,763.78
	304,331.45	274,504.07
Expenses:		
Pay roll:		
Printing	96,555.70	90,109.78
Editorial	36,195.00	36,044.90
Office	22,039.52	19,347.16
Correspondents	14,000.00	12,558.00
Purchases:		
Printing material	61,340.47	53,293.53
Books	1,097.99	2,663.67
Miscellaneous	1,242.57	909.10
Rent	12,000.00	12,000.00
Postage	14,983.25	12,847.85
Insurance	3,497.29	2,043.86
Light, heat and power	2,485.89	2,096.62
Printing	2,077.01	1,997.80
Parts and repairs	2,973.72	2,883.59
Telephone and telegraph	1,387.00	1,493.08
'Veselka'	3,539.00	3,680.00
Taxes	6,542.43	6,435.41
Pension expense — current year	453.00	672.00
Provision for future pensions		6,275.00
Sales discounts	2,891.31	2,556.62
Bad debts	1,978.99	416.50
Office expense	634.96	695.74
Miscellaneous	13,731.81	12,021.94
Total expenses	301,646.91	283,041.25
Net Gain (Loss) on 'Svoboda' operations	$ 2,684.54	($ 8,537.18)

STATEMENTS OF OPERATIONS — SOYUZIVKA, KERHONKSON, N.Y.

	Year ended December 31, 1964	1963
Income:		
Rooms	$ 141,809.47	$ 149,960.44
Food	17,792.19	19,047.20
Main bar and service bar	41,966.67	38,329.28
Gift shop	14,979.76	15,528.85
Snack bar	11,906.34	12,468.87
Cultural courses	6,306.44	6,864.82
Campers' fees	6,757.80	6,290.00
Gate fees	3,136.00	2,370.40
Soft drink income	1,063.28	1,130.07
Telephone, movie and vending machine income	1,521.55	1,576.32
Miscellaneous	2,433.87	1,841.22
	249,673.37	255,407.47
Expenses:		
Wages	67,041.26	59,767.58
Food	48,178.69	49,629.87
Bar and beverages	16,712.69	20,852.07
Furniture and equipment	10,620.68	14,708.37
Maintenance and repairs	14,079.26	15,782.43
Light, heat and power	14,970.08	12,757.36
Gift shop	12,354.03	12,607.01
Kitchen and dining room supplies	3,688.41	4,348.96
Housekeeping	7,848.12	9,622.24
Snack bar	8,124.38	7,590.28
Transportation	5,612.84	6,917.74
Real estate taxes	9,465.40	9,084.02
Insurance	9,803.10	10,141.70
Pay roll taxes	5,857.39	6,401.26
Services and entertainment	6,732.05	6,368.69
Telephone	1,943.50	1,842.99
Postage and office expenses	1,665.62	1,346.04
Refund of rent, etc.	2,137.32	2,627.77
Advertising	988.08	966.55
Legal	629.00	520.00
Miscellaneous	2,656.60	752.22
	251,108.50	254,635.15
Net Gain (Loss) on Kerhonkson operations	($ 1,435.13)	$ 772.32

Після загального звіту Контрольної Комісії приступили до звітування поодинокі її члени:

Відносно видавництва „Свободи" та Союзівки дадуть додаткові завваги контролери І. Іванчук та І. Кокольський, котрим приділено провірку цих двох т. зв. „недопущених активів", яких державна контроля не провіряє.

На основі цеї провірки можемо ствердити, що книги і записи ведені добре після старої системи.

Однак в справі виконання доручень послідних нарад Головного Уряду треба зазначити слідуюче:

1. Справа приміщення нашого офісу не рушила з місця і теперішнє приміщення — 81-83 Гранд Ст. Джерзі Сіти Н. Дж. і сусідний дім 79 Гранд Ст. не тільки не вистарчають на приміщення робітників, але є прямо відстрашаючим чинником і в праці цілої нашої організації. Це підтвердили усі робітники УНС з якими Головна Контрольна Комісія відбула окремі наради. Потрібно негайно поробити усі потрібні і конечні направки в обох домах, а до закупна нового дому окрема будівляна комісія мусить до 4-5 місяців підготовити конкретний плян розбудови.

Справа нашого союзового музею, архіву і бібліотеки не поступила ні крок вперід, і такий стан нічим не причиняється до поширення організації та придбання нових членів.

2. Головна Контрольна Комісія зауважила, що співпраця трьох головних урядовців не зовсім скоординована. Для добра і розвою організації потрібна повна співпраця так назовні, як і внутрі.

3. Союзівка. Минулорічна ухвала Головного Уряду зміряла до повної самовистарчальности Союзівки, де вложено вже один мільйон долярів союзових фондів. Головна Контрольна Комісія та Головний Уряд мав на увазі велике виховне значення Союзівки, але з огляду на зменшення адміністративного фонду та збільшення других важливих організаційних видатків, як канадійський офіс, присднування членів, видавництво УНС, — дальші **видатки на розбудову Союзівки мусять бути виключно з приходів Союзівки.**

4. Справа робітників УНС вимагає негайної нормалізації праці відносно їх заступництва перед Екзекутивою, платні, відпусток, емеритури і т. п.

5. **„Свобода і видавництво.** Теперішні важливі події в світі та події серед нашого громадянства заскочили нас знова неприготованими. Проблеми патріярхату, культ-обміну, нової доби в УНС, видавничої праці — вимагає кращого обдуманого поступовання та колегіяльного вирішування справ, себто вимагає негайної реорганізації Культурної Комісії, яка зараз є тільки фікцією. Контрольна Комісія вважає, що послідна постанова Головного Уряду відносно цеї реорганізації мусить бути виконана негайно.

Головна Контрольна Комісія стверджує, що господарка УНС стоїть на здорових основах і ставить внесення на прийняття звітів Екзекутиви, Редактора Радних та Адміністраторів Союзівки.

Кергонксон, дня 17 травня 1965 р.

Володимир Галан — предсідник, Володимир Коссар — місто-предсідник, Петро Пуцило — секретар, Іван Іванчук, Іван Кокольський — члени.

VII. ЗВІТИ ЧЛЕНІВ ГОЛОВНОЇ КОНТРОЛЬНОЇ КОМІСІЇ

Звіт головного контролера д-ра Володимира Галана

Хвальний Уряде:

В 1964 році я виконав усі обов'язки Голови Контрольної Комісії УНС. Для кращого розгляду я хочу розділити свій звіт як слідує:

1. Доручення Екзекутиви:

Як головний Контрольор я брав участь у всіх засіданнях Контрольної Комісії УНС, нарадах Екзекутиви УНС, на які був покликуваний, відвідував відділи на доручення Головного Уряду та брав участь в праці філядельфійської округи, яка в послідному році, під проводом нашого організатора Степана Гавриша, вибилась на перше місце.

В цій праці була повна кооперація наших головних урядовців, а саме: пані О. Штогрин, п. І. Одежинського та всіх відділових урядовців.

24 жовтня 1964 р. важливою подією в нашій окрузі було відсвяткування 70-ліття „Свободи" та 70-ліття УНС і з цієї нагоди роздача відзнак за організаційні успіхи та відкриття нового відділу УНС в Кемдені, Н. Дж. в неділю 28 лютого 1965 р.

2. Участь в громадському житті:

Як і попередніми роками, я беру участь в громадському житті і є головою ЗУАДКомітету, головою ОбВУА, яка зараз об'єднує всіх українських ветеранів в ЗДА, та членом Екзекутиви Українського Конґресового Комітету Америки.

3. Культурна Комісія:

Як член Культурної Комісії я мало займався культурними справами УНС, бо всі справи полагоджувала Екзекутива УНС, зглядно ред. А. Драґан.

Мої зауваги відносно видання Енциклопедії були через мій недогляд надруковані тільки частинно в „Свободі" і тому вийшов зовсім викривлений погляд на цю справу.

На мої завваги, як Головного Контролера УНС, відносно організації фінансування і змісту Англомовної Енциклопедії Українознавства, помістили свої спростування в „Свободі" головний редактор проф. Володимир Кубійович та проф. Всеволод Голубничий.

Їх виводи є зовсім слушні, коли йде про спосіб поміщення моїх критичних завваг. Ці завваги були призначені виключно для відома Уряду УНС і були надруковані, і то тільки частинно, через недогляд.

Ціллю тих заміток було: 1) виправлення певних речей, коли б прийшло до перевидання першого тому А.Е.У. та 2) при виданні другого тому А.Е.У. мати кращий фінансовий і науковий нагляд.

Ділові і фактичні виводи обох авторів мене не переконують і я певний, що при другому виданні Енциклопедії всі ці мною порушені теми будуть взяті під увагу.

Слушно запримітив проф. В. Голубничий, що український науковий світ ще навіть не познайомився з цею Енциклопедією. Тому я підожду з моїми виводами до хвилі, заки в цих справах не скажуть свого слова такі інституції, як історична секція НТШ та УВАН.

Можу тільки зазначити, що дійсно ОбВУА „не є науковою установою, що відзначається своїми студіями УССР". ОбВУА є тільки організацією ще живучих людей, які з крісом в руках творили Українську Народну Республику та поборювали свідомих чи несвідомих зрадників, які пішли на службу Москві.

Закиду, що я не доцінюю наших науковців, не можна доказати ніякими фактами, бо, як громадянин і президент ЗУАДК, я все найбільше дбав про допомогу нашим науковцям та нашим науковим установам.

Дискутувати про ці речі в пресі не принесе нікому ніякої користи. Тому я прошу усіх наших науковців, котрі заберуть слово в справі видання Енциклопедії, пересилати їх на мою адресу для повного використання.

Я радий, що ця дискусія хоч трохи зверне увагу на цей величний твір, яким є А.Е.У. і всі ми разом з УНС не тільки викінчимо другий том, але і приступимо до другого видання А.Е.У.

А нашим науковцям, зокрема головному редакторові, які причинились до видання першого тому Енциклопедії, честь і слава. Треба всеж однак мати на увазі, що Англомовна Енциклопедія Українознавства призначена для англосаксів, та що англо-саксонський науковий підхід трохи відмінний від нашого.

Ред. А. Драґан у заключенні до своєї поїздки до Европи каже: „Перше, що нас найбільше вразило під час одно-тижневого перебування в Римі й коротких відвідин у Німеччині та Франції, це своєрідна заслона взаємної іґнорації між українцями по цей і по той бік океану. Маємо враження, що ми в Америці, як і наші брати на европейськім континенті, живемо у своєму ґетті, і не тільки одне одного не знаємо, але і не виявляємо особливого бажання, вже не кажучи про зусилля, знати".

Чи ж дивно, що книжка в англійській мові, призначена і для американців, про українців в Америці мало інформує американський світ.

Каже ред. А. Драґан у своїм виводі, що всі ми винні: „Прогріху допускається не тільки та людина, що зробила зле, але й та, що не зробила добре. Так, думаємо, і з нами всіма: одні зробили зле, а інші не зробили добре".

На попередніх зборах я особисто і Головна Контрольна Комісія все передали до виконання Екзекутиві, а коли це не було виконано, то на цих зборах Головна Контрольна Комісія запропонує від себе деякі зміни і поставить відповідні внески.

На закінчення хай буде мені вільно подякувати усім членам Головної Контрольної Комісії за їх найщирішу співпрацю та відданість справам УНС, як теж усім Головним Радним, що дійсно виказали себе збором Управи великої демократичної організації, якою являється УНС.

Щиро дякую Екзекутиві УНС за її кооперацію, без якої наша праця Головної Контрольної Комісії не мала б належного успіху.

Думаю, що висловлю почуття цілого нашого Уряду, коли зложу щиру подяку заступникові голови Контрольної Комісії інж. Володимирові Косареві за його довголітню працю для УНС та всього українського громадянства на терені Канади та побажаю йому скорого повернення до виконування обов'язків Головного Контролера.

А нашій славній філядельфійській окрузі, її урядникам та окружному організаторові бажаю багато успіхів і сотню нових членів.

Д-р Володимир Ґалан
Голова Контрольної Комісії УНС

VII. ЗВІТИ ЧЛЕНІВ ГОЛОВНОЇ КОНТРОЛЬНОЇ КОМІСІЇ

(Продовження)

Після звіту гол. контр. В. Ґалана, відчитано звіт гол. контр. Володимира Коссара, який він надіслав, не маючи змоги зприводу недуги прибути на наради.

Звіт головного контролера Володимира Коссара

Головним обов'язком члена Контрольної Комісії такої великої й багатої установи, як ґридцятимільйоновий український Народний Союз, є переводження постійної контролі та складання звіту з її висліду перед цим високим збором, Головним урядом нашої установи, а в ряди-годи, точніше що чотири роки, перед Конвенцією УНСоюзу.

Цей обов'язок я виконував і виконую від довгих років, по моїй змозі, як найсовісніше. В минулому році я брав двічі участь в контролі діловодства УНСоюзу, включаючи в нього також „Союзівку" та Видавництво „Свобода". Наша контроля обнімала не тільки сухе, професійно-бюрократичне досліджування згідности прилог з дійсними видатками тощо, але глибший погляд на стан нашої організації, на те, як вона працює, які поступи робить, як виконує постанови Головного Уряду і Конвенції, бо ж вони є тими чинниками, які встановляють напрямні праці і поступовання УНСоюзу, а ми, Контрольна Комісія є тим тілом, яке має перестерігати ці традиційні основи нашої організації. З уваги на це ми не дивилися при нашій контролі тільки в минуле, але також, а то і в першій мірі, далеко в майбутнє й тому багато наших висновків і наших порад та доручень відносяться власне до майбутнього. Тільки так може наша організація рости, модернізуватися та додержувати кроку світові конкуренції, який не залишає нам ні хвилини „передишки".

Звіти Контрольної Комісії з'ясовані тут її головою д-ром В. Ґаланом, це і є вислід нашої спільної праці. Якщо знайдете наші звіти докладними, зрілими й далекозорими, тоді напевно скажете, що ми як слід виконали своє зобов'язання супроти Батька Союзу, як його головні контролери. Я сподіюся, щи Ви, Панове Головні Урядовці, це власне скажете.

Поза моїм контролерським обов'язком я виконував, як довгі десятиріччя передтим, свої союзові обов'язки по змозі прикладно. Хоч ця моя змога, зприводу віку та незавжди задовільного стану здоровля, підірваного нелегкою півсторічною громадською службою, не була велика, то все ж я допомагав дальше розбудовувати те, що будував раніше: силу і повагу УНСоюзу на твердому канадійському ґрунті. Не всі і не все мої приятелі-канадійці признавали вагу і заслуги УНСоюзу в канадійському громадському житті, в його рості й зрілості. Бували такі, які навіть готові були квестіонувати історичну ролю, яку виконали УНС і його орган „Свобода" на всьому американськкому континенті, включно до Канади, та всеж наша громада по обох боках кордону знає, яка вага УНСоюзу після його сімдесятирічного труду для своєї спільноти. Я робив все, що було в моїй силі, щоб в минулому ювілейному році познакомити канадійську українську громаду з УНСоюзом і його історичною місією для нашої справи. Постійно зростаюча повага УНСоюзу в цілому українському світі, включно до Канади, каже мені бути вдоволеним вислідами моєї довголітньої союзової праці.

Цей звіт є останній перед нашою черговою Конвенцією. Є він неначе нашим пращанням поміж собою і неначе пращанням скоро проминаючого ще одного періоду нашої союзової історії. Нехай тому буде мені дозволено сказати Вам, дорогі Товариші праці, що в моїм серці є багато щирої приязни до Вас і багато пошани до Вашої і нашої спільної праці. А понад цими чисто людськими почуваннями, якими б вони не були щирими й шляхетними, постійно стоїть найвище громадське почуття: почуття вдячности долі, яка дозволила мені майже пів сторіччя працювати для української громади, а зокремо для її найстаршої й найбільшої установи: Українського Народного Союзу та почуття вдоволення, що труд мій не пішов на приватне, тільки на громадське й не пішов на марне, тільки на розріст та поглиблення того, що було змістом мого життя. На схилку моєї громадської й союзової служби підношу оклик: Нехай живе і розвивається Український Нарід в межах і поза межами України. Нехай живе й могутніє його найстарша й найвірніша дитина: УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ!

Звіт головного контролера Петра Пуцила

Мій звіт є короткий! Короткий не лише тому що так собі бажає Екзекутива чи „Свобода", не теж тому, що нема про що звітувати, не тому що статутовий параграф про контролерів ограничує їх власті чи повновласті. Кожний головний урядовець шукає чи повинен шукати собі праці, заняття і непотрібних клопотів на політичному чи релігійному полі, у тій вірі, що та активність допомагає розбудові УНСоюзу і створення його праобразу (image), на образ і подобія Братської Організації, що діє для добра своїх членів, дає ім добру обслугу, як теж дбає про країну наших батьків у її змаганнях до визволення. Про ті справи я буду звітувати коротко, бо виріс я в Америці і не привик до довгих звітів, промов, і дрібничкових справ, які можна вирішити устно або листовно з членами Екзекутиви. Про мою стислу союзову діяльність коротко пригадаю те, що було вже проголошено у „Свободі". Здобув 59 нових членів, був на кільканадцяти зборах Окр. Комітету і Відділів та перевів контролю УНСоюзу два рази.

Відносно тих поодиноких справ, які я начеркнув на початку мого звіту, я, як член ради директорів великої корпорації, яку мають американські українці — Корпорації УНСоюзу, хочу ствердити чи пропаґувати деякі нові ідеї. Властиво ті ідеї не є нові, вони так старі, як УНСоюз, але ми, директори УНСоюзу, не застосовуємо їх в практичному житті, як це намітили основоположники УНСоюзу.

Що є найважнішою ціллю УНСоюзу? Політика, бизнес чи безділля? Відповідь наша є, що УНСоюз мусить бути на горі і в політиці і в бизнесі! Головною ціллю є успіх на обох відтинках!

Як досягти успіх?

Щоб досягти сукцес, нам, головним урядовцям, неможна закривати очей на фундаментальні проблеми УНСоюзу. Вони самі не розв'яжуться, їх мусимо розв'язувати ми, мусимо винести рішення, мусимо теж приготовитися до конвенції і дати їй свої рекомендації, і то такі, щоби були добре обґрунтовані і мали шанси стати законом. УНСоюз є братською організацією, а обов'язком такої організації на першому місці є служба для членів. Не члени мають служити нам, а ми служимо членам, — це перша наша девіза. Покійний през. Кеннеді казав: не чекайте, що Америка зробить для вас, але старайтеся перше зробити щось для Америки. Це відноситься до всіх американців, членів одної нації. А в Союзі є всього 5% американських українців, а щоби дістати решту, треба щось для тої решти зробити. Що треба зробити? Ми мусимо своєю поведінкою, працею, обслугою своїх членів, акцією в обороні України, акцією в церковних справах, здобувати такий „праобраз" УНСоюзу, щоби він вдоволив членів і заімпонував нечленам, які колись будуть в наших рядах. Як цього досягнути? Перш всього мусимо здати собі справу з того, що „праобраз" Союзу будує не лише Екзекутива і члени головного уряду, але найважнішим чинником у тій будові є наші організатори, наші „філд-мен" — секретарі Відділів.

У нас є недомагання на тому полі через брак відповідної підготови до обов'язків секретаря. До нині маємо в Америці Союзові відділи, що 20 або 30 літ не мали зборів. До нині є відділи, що не мають предсідника а одиноким „босом" є секретар, що має всі функції урядовців відділу і нічого не робить. А Екзекутива мовчить! Коли ходить про службу для членів — то мимо ухвали до нині не маємо місцевих малих „Союзівок". Не маємо вишкільних курсів, бо звідки ж нові секретарі мають набрати знання? Інші братські організації мають курси троякого роду: початкові, заавансовані і ґрадуантів.

Для створення „праобразу" треба знайти обласних, окружних і місцевих організаторів. Скажемо собі: це стара історія! Так, вона стара, але було колись так, що УНСоюз був взагалі проти платних організаторів, мовляв, секретарі вистачать. Лише завдяки впертости деяких головних урядовців пост організатора дістав в УНСоюзі право громадянства. І впертість себе виправдала. Мусимо і ми бути вперті тепер, коли так важко є здобувати нових членів. Організаторів є важко дістати, хоч роботи багато і проспектів в члени ще більше. Нема охочих на ту працю тому, що нема надії на добру платню. Є братські організації, що посвячують 10 річну вкладку на розбудову кадрів. У нас однорічна вкладка вважається трагедією. Як покрити кошти адміністрації? Добрими інвестиціями і вмілою господаркою, а не плачем, що в адміністраційнім фонді нема грошей. Запрягти до праці теж 7-мільйонову резерву, бо живучі члени УНСоюзу потребують більше, як мертві, яким вже нічого не треба! УНСоюз мусить стати організацією молоді і мусить вишукувати а не відганяти молодих людей від праці для нього. УНСоюз мусить перетворити реєстр відділових секретарів, пересіяти їх, а в деяких случаях навіть прикоротити сваволю тих, для яких ні статут ні головний уряд чи екзекутива немають значення. Такими урядовцями відділу не створимо „праобразу", бо вони діють на шкоду УНСоюзу.

Вкінці кілька слів про наше рам'я, наш „Public Relation", — „Свободу"! В минулому році „Свобода", все попадала в конфлікт з громадянством. Зовсім непотрібно вона ставала речником всіх тих, що їм не в думці будувати „праобразу" УНСоюзу. Тою поставою „Свобода" до релігійних і політичних справ не сприяла в організуванні нових членів. Так як тепер справа стоїть, по наших великих а ще більше малих осередках, публічна опінія не годиться з поставою „Свободи". Нас ті другі не обходять. Нам жаль „Свободи" і її редакторів, що не вміли збагнути правильного шляху. Щоби було ясним — я не пропаґую безхребетности! Газета, і то найстарша і найбільш авторитетна, мусить мати своє „Я", і своє „вірую". Вона мусить читачів підготовити до свого вірування і вона творить публічну опінію.

„Свобода" в першу чергу має служити інтересам УНСоюзу. Не було в інтересі Союзу містити довгі статті про подвиги одного політичного діяча при складанні вінка в Стокгольмі. Не було теж в інтересі УНСоюзу містити довжелезні ковбасисті статті наших професорів з НТШ і поза ним про большевиків і їх екстермінаційну політику на Україні. Це все правда і ми давно про це знаємо. „Свобода" тими статтями різних докторів і маґістрів робила враження, немов би хтось з рядів УНСоюзу збирався говорити з большевицькими окупантами і треба його остеречи. Тим вона поставила тих, що дійсно наступають на большевиків і ведуть війну, до категорії меншевартости! Тому „Свобода" повинна дбати більше про УНСоюз, його молодь, дбати про „Юкреніен Віклі", в якому нема що читати, нема голосу молоді. В Америці, хто слідить життя українців — настав тепер непотрібний ще один двоподіл. „Свобода" і УНСоюз повинні змагатися гоїти рани і дбати за єдність Американської України, а не причинюватися до поширення ворожнечі серед нас.

„Свобода" не повинна теж містити таких дописів з місць, як п. Овечка з Лос Анджелес. Він пише, що 6 місяців по поїздці головного предсідника і секретаря УНСоюзу, секретар відділу, завдяки тим двом членам екзекутиви, придбав 6 нових членів. Нема чим хвалитися, бо таких 6 членів коштувало УНСоюзові грубі сотки долярів і кореспондент не створює праобразу УНСоюзу, потрібного до здобуття західнього побережжя Америки для УНСоюзу.

Коли всі будемо вважати, що говоримо, пишемо і робимо, коли буде у нас плян діяння, будемо мати сукцес! На річних зборах Головного Уряду є час і місце передискутувати всі справи холоднокровно і виробити плян для розбудови УНСоюзу. Асекурація — це найкращий бизнес, і нам треба його використати. Коли ми це зробимо, коли будемо мати відвагу про ті всі мною порушені справи — болючі вони чи ні, говорити в атмосфері братської любови в надії, що це наш обов'язок, то можемо закінчити наші річні наради згідно з твердженням Тараса Шевченка;

Ми не лукавили собою
Ми просто йшли...!

Звіт головного контролера Івана Кокольського

Моїм завданням, як контролера УНСоюзу, у звітовому році було виконувати всі належні мені відповідальні функції: переводити контролю, виконувати припоручення головної екзекутиви, працювати в громадському окружному житті та дбати про організування нових членів.

Вперше, на припоручення головної Екзекутиви, я відбув ряд поїздок у справах УНСоюзу. Рік 1964-ий був з черги 70-річним або ювілейним роком, і тим більший натиск стояв на урядовому представництві. Я відвідав такі місцевості: 9-го лютого 1964 р. в окрузі Питсбурґ, Па.; 17-го травня — в окрузі Вотервліт, Ню Йорк; 24-го травня — окрузі Бостон, Масс., в днях 20-24го в Міннеаполісі, Міннесота, на конвенції Української Православної Ліґи; 16-го серпня в окрузі Ню Брітен, Конн. Я промовляв на вище згаданих святах і також вручив стипендію студентові від УНСоюзу.

Як голова комітету округи стейту Ровд Айленд і частини Массачусетс, я робив старання, щоб відділи округи були більш діяльними та приєднували нових членів в ювілейному році. Я особисто брав участь в кампанії за новими членами і доповнив наложену квоту та заразом вступив до клюбу предсідників на заклик гол. предсідника УНСоюзу. Я далі очолюю відділ 206, в котрому урядую вже 27 років, з того 20 років як відділовий секретар. В громадському житті союзовий урядовець завжди мусить напружувати свої сили, щоб все виходило на добро і користь народу, — збирання фондів на поставлення пам'ятника Шевченкові в Вашинґтоні, організація поїздки на посвячення пам'ятника та всякі інші справи.

Моїм завданням було продовжувати перевірку майна та господарку, інвестиції в реальностях, головно Союзівки.

Будинок головної канцелярії УНСоюзу і бічний будинок, докуплений у 1961 році, урядово відповідають і репрезентують цей осередок урядового руху і життя УНСоюзу та ширшого суспільства.

Говорення про нове приміщення чи центр для УНСоюзу — вже не нова справа. Союзівці вповні свідомі цього вже понад 25 років і вже на кількох минулих конвенціях делеґати переводили ухвали, щоб це зреалізувати.

Кожен урядовець і члени свідомі, що наш УНСоюз впродовж минулих років розрісся стократно, а головна канцелярія на вигляд зменшувалася так скоро, як наш Союз розростався. Величний розріст УНСоюзу примусив подвоїти помічні урядові сили, що висунуло потребу мати більше різних канцелярійних машин, бюрків, друкарських машин на видавничі потреби „Свободи. Частини будинку ужито на склад різного роду документів, на книгарню, склад паперу та інших речей. Вже нема відповідного місця на відпочинкові потреби працівників. Одним словом, не є здорова атмосфера для працівників свобідно подумати над щоденними турботами. Ніяких поправок не було зроблено в будинку головної канцелярії в минулих трьох роках. Книжкова вартість будинків постійно обнижується.

На минулорічних нарадах Головного Уряду була ухвала визначити комісію, щоб опрацювала плян і винесла його вже на сьогорічні наради головного уряду. Я був одним з тих призначених до комісії. Однак не можу звітувати тому, що не було в тій справі нарад.

Головна Екзекутива доказує, що не можна нічого нового в цій справі порадити, а далі шукає відповідного місця.

Стан реальности будинків головної канцелярії під числом 79 - 83 Ґренд стріт, Джерзі Ситі, Ню Джерзі:

	УНСоюз вплатив	Направки будинку	Обниження вартости	Книжкова вартість
1962	174,473.14	не було	не було	67,931.25
1963	"	не було	3,431.25	64,500.00
1964	"	не було	6,300.00	58,200.00

Вартість приміщення головної канцелярії як будинок хоч значно обнижена, багато більше вартує, ніж наставлена книжкова вартість.

Оселя УНСоюзу, в горах Кетскил, в стейті Ню Йорк, оріґінально знана як захист для старців, а тепер краще знана як оселя для вакацій, та культурного виховання нашої молоді, є вже випробуваною частиною як власність, котру числиться як інвестицію в реальності, але як „нон адміттед ассет".

Союзівка має добрі і незадовільні сторони. Коли дивитись на неї, як на оселю для проведення вакацій, оселю культури, мистецтва та вишколу з українознавства для молоді, розуміється тут треба оцінити її похвально. Але з огляду бизнесового, як реальність і інвестиція УНСоюзу, це вже є найслабша позиція, бо кожного року приходиться доплачувати понад доходи, які прибувають з підприємства. Доплачується тому, що кожного року робляться коштовні перебудови і ремонти. Недобори покриваються із перенесення грошей з фондів УНСоюзу.

Подаю табелю виплат за перебудови для порівняння минулих трьох років:

	Capital Improvements	Furniture & Equipment	Transfer from UNA Funds
1962	$130,294.12	$20,270.11	$110,000.00
1963	39,192.37	14,708.37	30,000.00
1964	30.132.43	10,620.68	23,000.00
Total	$199,618.92	$45,599.16	$163,000.00

Доходи впродовж трьох минулих років відзначалися тим, що був рух і не даремно діяли наші урядовці на Союзівці. Порівнюючи доходи минулих трьох років бачимо, що рік 1963 був найбільш успішний.

	1962	1963	1964
Hotel	$147,602.88	$188,162.46	$172,697.90
Bar	36,499.22	38,329.28	41,966.67
Gift Shop	15,630.32	16,658.92	16,043.04
Snack Bar	12,694.38	12,468.87	11,906.34
Miscellaneous	19,251.15	5,087.60	5,008.83
TOTAL	$231.677.95	$260,707.13	$247,622.78

У розходах головну рубрику становлять видатки на оплату працівників, дальше харчів, напитків та взагалі на обслугу і для вигоди гостей, котрі перебувають на Союзівці. Біжучий ряд розходів виявляє порівняння минулих трьох років:

	1962	1963	1964
Wages	$58,897.74	$59,767.58	$67,041.26
Food	44,952.11	49,629.87	48,178.69
Bar & Beverages	16,290.39	20,852.07	16,712.69
Gift Shop	13,905.60	12,607.01	12,354.03
Snack Bar	7,668.81	7.590.28	8,124.38

Інвентар з кінцем 1964 року має різного роду товари в ділянках Фуд, Бар, Ґіфт Шап, і Снек Бар, що перенесено на ужиток на 1965 рік в сумі $18,751.98.

Стан вартости нашої Союзівки є і буде питанням дійсної вартости з огляду на суму грошей, витрачених від самого початку купна. Напевно, що коштовні побудови і ремонт підвищують вартість нашої оселі. Цифри якраз це доказують. Головна Канцелярія УНСоюзу, якраз навпаки, знижується в книжковім порядку вартости.

Книжкова вартість Союзівки з кінцем 1961 року становила $357,177.2р. Тут вже було обниження вартости та відтягнено в сумі $48,118.93. По сей час обнижено вартість Союзівки на суму $73,117.67.

	Cost to UNA	Capital Improv.	Decrease By Adjustment	Book Value
1962	$502,902.02	$130,294.12	—	$454,783.09
1963	540,158.20	39,192.37	12,300.98	479,738.28
1964	570,290.63	30,132.43	12,746.76	497,123.96

Впродовж 1964 року було докінчено різні побудови, як павільйон, система огрівання в павільйоні, деякі поправи „Веселки" та малювання залі авдиторії. Також перебудовано кімнати в кількох будинках і були звичайні направи власними силами.

По декотрих будинках є ще кімнати не викінчені. Бажаним було б продовжити ремонт і якнайскорше закінчити перебудову тих кімнат, щоб оселя була вже якслід докінчена. Є вигляди, що вже аж від того часу Союзівка буде управлятися своїми прибутками без пересування інших союзових фондів на Союзівку.

На закінчення хочу повторити із минулих нарад про конечність запровадити певний формуляр, щоб канцелярія та весь інтерес Союзівки прийняли систему „Менаджмент контрол фор готел оперейшенс", що фірма Ернст і Ернст, наші Паблік акавнтес твердять є конечними у модерній системі бизнесу, як також помічних сил для менаджерів, щоб полегшити їх тягар в тяжких місяцях літнього сезону.

Свій звіт я подав у ширшому вигляді і в деяких частинах ілюстрував його табелями, порівнюючи три минулі роки, щоб краще дати до зрозуміння провадження інтересу і тому, що ці збори Головного Уряду є вже останніми перед конвенцією.

Звіт головного контролера Івана Іванчука

За фіскальний рік моєї діяльности в Шикаґівській окрузі я брав участь у всіх засіданнях і зборах Окружного Комітету Відділів УНС. Цей Комітет в минулому році перевів корисну роботу та здобув респект і пошану, що її в недавньому минулому мала союзова громада в Шикаґо й околиці. Доказом цього був успішний бенкет Окружного Комітету, на которому наш головний радний п. Зорич з Торонта був головним бесідником.

Не опустив я жадних нарад, що їх мали урядовці Шикаґівської округи, а спеціяльно тоді, коли працював в окрузі обласний організатор И. Гірняк. На тих засіданнях обговорювалось поважні проблеми організаційного життя.

Поза природніми конкурентами, що їх наші організатори зустрічають в щоденній праці, є ще й „свої" конкуренти, котрі діють під диктатом своєї політичної філософії: „хто не з нами, той проти нас", і — меншість має диктувати більшості, що можна, а чого не можна робити в громаді. Ці погляди та поступування є проти основних засад, на котрих побудований УНС, і спричиняють зайві й непотрібні клопоти в нашій і інших громадах. Якби якимось чудом можна було тих „наших" конкурентів переконати, що вони мають мильний і шкідливий підхід до справи, тоді майже в кожній союзовій громаді можна було б заощадити багато енергії на корисну працю для УНСоюзу.

Та не зважаючи на не дуже сприятливі умовини, наще динамічне Шикаґо залишилося в минулому році першуном в організуванні нового членства до УНСоюзу.

В минулій каденції я брав участь в чотирьох конференціях, що були влаштовані Ди Ілліноіс Фратернал Конґрес в Шикаґо. Я багато довідався про нові методи, якими розпоряджають декотрі братсько-запомогові організації. Правда, деякі з них ми ще не можемо застосувати до нашої організації, але вже час про них подумати. До деяких модерних змін ми ще не приготовані, як збирання вкладок центральною канцелярією, спосіб організування членів чи інвестицій, але з бігом часу УНСоюз мусить пристосуватись до модерної практики.

В зв'язку зі справою, що її підніс гол. контр. п. Пуцило на минулорічному засіданні, а це кругло $7,240,000 непризначеної резерви, що ми маємо в УНС. Який знайти спосіб, щоб якусь частину тої резерви використати для добра членства, на закупно домів, малих союзівок по наших союзових громадах? Комерційні асекураційні компанії ведуть страшенну аґітацію в стейтових леґіслятурах за те, щоб братсько-запомогові організації оподатковувалося від заробітків так само, як вони. І вже був такий проєкт внесений і був прийнятий в стейті Айова. Евентуально прийде черга й на великі резерви, як ту що ми маємо в УНС. В цій справі та інших я їздив з двома головними урядовцями до Баттл Крік, щоб засягнути поради в нашого спеціялиста адвоката Івана Панчука.

В Шикаґівській Окрузі є тисячі українців, ще не охоплених жодною українською братсько-запомоговою організацією. Цих людей ми можемо дістати в наші ряди, якщо зуміємо витворити сприятливі обставини і ту молодь та старших переконати, що вони повинні стати нашими членами.

Як я вже навів у своїм особистім звіті, я репрезентував УНС на чотирьох конференціях „Ілліноїс Фратернал Конґрес, з чого багато скористав, довідавшись, як функціонують менші й більші братсько-запомогові організації.

Я досить серйозно застановлявся, як я маю представити мій звіт з контролі майна і діловодства УНСоюзу в загальному, а Екзекутиви як виконавчого органу, від праці якого залежить успіх і розвиток УНСоюзу. Я поважно застановлявся над функціями нашої екзекутиви та їх відношенням до наших порад, ухвал на річних засіданнях Головного Уряду. Я зауважив, що деякі досить важливі постанови, що повинні послужити як приклад для будучності, Екзекутивою не виконані.

Отже, поперше, а про це я звітував минулого року, нема протоколів про ухвали видатків на поїздки головних урядовців. На ці недомагання, — повторюю й цього року — звертала увагу навіть стейтова комісія. Далі нема детальних звітів поодиноких урядовців з їх поїздок. В протоколах не зазначено, чи протокол з минулого засідання був прийнятий, чи були які поправки та зауваги. Ще раз звертаю увагу нашим п'ятьом членам Екзекутиви на ці недомагання, бо протоколи — це історія й дороговказ для будучих членів Екзекутиви.

Щодо довгуючих відділів, то в цій ділянці є краще, окрім одного відділу. Гол. секретар приобіцяв в скорім часі й там справу направити.

У видавництві „Свободи" показався поступ: альманах „Свободи" був виданий на один місяць скорше, як минулого року, і тому з кінцем грудня 1964 р. розпродано його на $11,038.00, а не на $3,082.00, як це було в 1963 р., коли альманах був виданий аж наприкінці грудня. Моя перевірка приходів за альманах, що ще вплинули 1965 р. дала доказ, що „Свобода" напевно коло $6 000 заробить на альманахові, а не втратить подібну суму, як це було в 1963 році. А як на 1966 рік прискориться видання альманаха на ще один місяць, то напевно буде ще більший прихід.

Не таким успішним було видання шевченківського числа „Свободи", бо хоч не було втрат, а $500 зарібку, то через брак доброго зарядження розпродажі не осягнено ні матеріяльних ані моральних успіхів.

З видавництвом „Веселки" справа й далі стоїть на мертвій точці. Кошти виносили $16,926, а з передплат зібрано всього $9,017, до пресового фонду вплинуло всього $5,106, що разом виносить $14,123. Отже було знов недобору $2,803. У цій справі в першій мірі недописують батьки, що легковажать справу дитячого журналу. УНСоюз не може собі на дуже довгий час дозволити на такі кошти рік за роком. Я б пропонував, пригадати це спеціяльною відозвою всім передплатникам „Веселки". Ще раз хочу пригадати, що конче треба хоч раз на рік видати бодай одно число „Веселки" в англійській мові.

(Продовження в наступному числі)

ПАМ'ЯТІ СОФРОНА ФЕДЕВА

Існують індивідуальності, що свій вплив на інших людей прямо накидають. Вони абсорбують нас при самому стику якби силою своєї волі. У їх зовнішності є щось з виразно розпізнавальної, майже нагої сили, якій годі опертися. Ми подивляємо їх. Ця порода гейби волочить нас за собою.

Але є теж індивідуальності, в поставі яких немає нічого гнітучого. Вони не поглошують нас. Тут немає нічого з конечности, їх вплив радше повільно і лагідно просякає, чим настирливо накидається. Вони не домінують; у їхній присутності наші енергії замість принишкнути в почутті протиставности, визволяються у гармонійній співзвучності. Нам звичайно не приходить на думку запитувати, чому вони нас притягають, чому нам в їхнім товаристві добре. Не запитуємо, бо наші реакції спонтанні, вони переживані, не рефлектовані, ми йдемо за схильностями серця. І ми знаємо це чому, але знаємо знанням внутрішнім, яке, як довго воно живе, уникає всякого формулування. Рефлексія, аналіза, формулування приходять згодом, опісля.

До тієї другої категорії індивідуальностей належав — Софрон Федів. І його приятелі, і ті, що з ним стикалися професійно, в товариському і громадському житті, погоджувалися в одному: він був інакший. У чому полягала оригінальність Софрона? Якщо шукати за відповідним словом, що передавало б суть його індивідуальности, то тим словом є правота, інтеґральність. Рідка це в нас чеснота, але тим неомильніша, коли зустріти її в житті: ви зразу пізнаєте, що перед вами людина пряма і відкрита в своїх діях і думках. Між дволичними така щиросердечність діє як оживлюючий еліксір. Було щось з „неукраїнського" в особовості Софрона, бо де звичайно в нашому характері зустрічаємо українське, традиційне мрійництво, що породжує лінивство і склонність до ілюзій, — в нього була тверезість і фактичність. Де подибуємо нашу емоційність і настроєвість, що дають у наслідку невитривалість, раптові стрибки спалахів і таких же погасань, — там у нього була раціональна уміреність і цілеспрямована витриманість. Де в нас погоня за зовнішніми ефектами, що в результаті приносить замилування до театральности, церемоніялу, самореклями, і що прикриває глибоку неправду нашого життя — там у Софрона була безпосередність і прямість, що наказувала йому відкидати штучні споруди - омани і рахуватися з реальністю. Про проблеми мислив він в термінах розв'язок, а не теоретичних формулувань.

Цю відмінність Софрона ми, що знали його, виразно помічали в кризових періодах. Чи не було воно так, що в час, коли ми всі були „переміщені", — він був на місці. Коли ми були загублені і розгублені, — він не потребував шукати себе. Ми були без ґрунту кати себе. Ми були без ґрунту, що здавалось бути твердішим за ґрунт. Ледачі дні таборового існування, неокреслене вижидання чогось невідомого, дрібні комітетові пересправи, стерильність партійної патріотики — все те переступив Софрон з першого дня незалежністю свого духа як анахронізм, як недоречність. Усе те він заперечив, не переконуванням, не тирадами, не арґументами, але прикладом. А цим прикладом був він сам, його постава до життя, його істотність і його велика працьовитість.

Але не містика праці, активізм робили Софрона тим, чим він був, а те, що він саме „був". Бо містика праці завсіди провалиться і не виправдає людини, тому що остаточним і вирішним для людини, поки позитивно проявлятись і діяти, є „бути". Бо одержимість пасією праці може довести нас до погубного переконання, що ми можемо виконувати плододайну працю для громади, для нашої громади, для людської громади гарячковим множенням зовнішньої активности, несхамністю —патріотичної рухливости і підприємчивости, без того, щоб турбуватись про те, що ми є, що ми насправді любимо і які справжні мотиви в серці наших сердець. Проте ж людське допитливе око і туга за правдою не дадуться на довго обманути імпонуючою фасадою; люди шукають за живою сутністю і її цінять навіть у найскромніших зовнішніх проявах. При всіх своїх виїмкових спосібностях, при всій своїй неспожитій енергії і працьовитості та наглядних досягненнях у Софрона була ця жива сутність, яку помічав кожен, що мав очі, щоб бачити. І цю суть, цю живу субстанцію, цю інтеґральність ми бачили в нього там, де її ніколи не можна підфальшувати: у людських особистих, безпосередніх взаєминах, у стрічі людини з людиною, у його назустрічності. У Софрона не було нічого робленого. Де інші пильно вивчали товариські манери і способи „як позискувати людей і робити приятелів", щоб гладко просовувати вперед особисту кар'єру — там у Софрона культура серця і сумління, його велике вирозуміння і людська симпатія з'єднували йому приятелів без наміру. Ці великі прикмети його характеру мають особливо високу ціну в нашому житті, що стає щораз більш імперсональне; з якого зникають справжньо людські, особисті взаємовідношення і природній, щирий та живий інтерес до інших людей. Маркантно визбутий упереджень, духово незалежний, він дивився на світ і людей очима прихильної, вирозумілої і співчутливої людини, і сам вносив у життя ті людські елементи, без яких воно було б холодне і непривітне.

Цей персоналізм і духова оригінальність Софрона яскраво і відрадно відбивали від гнітучої іноді уніформованости нашого життя, в якому все стає функцією політично-громадського імперативу, і де затрачується спосібність бачити світ, речі і цінності в їхній інтеґральності, в контексті цілости, в ієрархічній незалежності. Софрон умів інтеґрувати. Він не скиглів. Широкий і ясний світ не був йому чужиною. З нього черпав він повними пригорщами. Людина західньоевропейських студій і такої ж професійної практики, він був живий, відкритий і відзивчий на нові прийоми і методи праці; їх засвоював, розвивав і приміював в ділянках, в яких був експертом. Він дорожив українською справою, радувався кожним проґресом нашої думки, нашим дозріванням, і тому в нього було завжди щире бажання і готовість безкорисно помогти, порадити, показати з простої сатисфакції, що те, що може бути уліпшене, повинно бути уліпшене. Знав він добре, що нам на потребу, і, будучи сам втіленням тяги до досконалости, нашій імпровізації протиставив основність, солідність, пляновість, потребу усучаснення і відвагу дивитися нагим фактам у вічі. Його простота, безпосередність і щирість, його сердешна теплота усісбляли його пристрасть для чесноти. Це була чесність з собою, з іншими людьми, з фактами. Це була та чесність, без якої немислима моральна реконструкція українського сумління.

Цей духовий силует Софрона був би не повний, якщо б не згадати про його релігійний світогляд. Не важною є ґенеза протестантизму Софрона, а важно відмітити, що і тут дух протестантизму, реформізму великою мірою вкладався в характер його персональности. Це його любов до конкретного, до безпосередности, до простоти, до змісту висловлюватись впотребі найкраще почуватися в тій формі християнства, що, на його думку, давала найбільшу запоруку живого контакту з джерелом християнського життя і живої зустрічі з Христом. Сьогодні, в добі діяспорової ситуації християнства, в період екуменізму, „відкритої Церкви" і щораз більшого зрозуміння потреби свободи релігійного сумління — у нас стає теж більшим зрозуміння для явища християнських сепаратизмів. Сьогодні ми вже бачимо, що в історії Христової Церкви, те, що давало привід до сепаратизму: помилка, не була чистою помилкою, бо майже в кожній площині є якесь зерно правди; і Церква вміла цю правду з помилки поступово асимілювати і адоптувати, як це особливо бачимо в сучасному релігійному оновленню. Софрон живо інтересувався тими ознаками здорового, динамічного процесу, подиктованого потребами живої християнської душі видобутися із статики вбивчого для духа формалізму і повертатися лицем до справжньої, живої суті християнства. Подув свіжого вітру в Христовій Церкві сповняв Софрона радістю і надіями на повне вирівнання і порозуміння. Вирішення проблем Східніх Церков і можливість утворення Українського Патріярхату будили його живе і прихильне заінтересування.

Такий був Софрон. Такий був його вплив. Таким ми його знали і любили. І таким залишиться він в нашій пам'яті.

О. Федорика

Драматичне оповідання Б. Грінченка „Олеся" на сцені в Йонкерсі, Н. Й.

2-го і 9-го травня в залі української катол. церкви св. Михаїла в Йонкерсі, поставлено інсценізоване оповідання Б. Грінченка „Олеся" у виконанні драматичного гуртка при місцевій Пластовій Станиці.

Здраматизував це оповідання інж. Р. Боб'як і він був режисером при співпраці кошової пл. сен. М. Баранської і станичного пл. сен. М. Гудзоватого. Декорації зробили п. Т. Корінь і п. Т. Сахар, мистецьке оформлення сцени дав мистець Я. Баранський, а світляні ефекти п. Д. Возняк. Фортепіяновий супровід спочивав у руках п. Л. Марчак-Баранської.

У супроводі музики, при притемнених та колірових світлах, заповідач (п. Л. Шморгай), наче розказуючи казочку, впроваджує глядачів у давноминулі часи. І перед нами пересуваються шість коротких картин з особами з тих часів: добродушний дід Данило (п. Б. Вітюк) розказує своїм прибраним дітям-сиротам Олесі (пл. юн. З. Глоба) і Михайликові (пл. нов. Я. Сенківський) про неволю турецьку та про загинулих від татарських шабель їхніх батьків, запорожець Касян (пл. юн. В. Сулжинський), післанець від гетьмана, приїжджає до села збирати чоловіків у похід на татар, а дід Трохим (п. І. Виджак), приятель Данила, бігає по селі, розносить новини та бідькається, що старість не дозволяє йому іти в похід із козаками слави здобувати. Дівчатка співають, танцюють, виводять хороводи в садочку біля хати, а хлопчики під проводом свого малого отамана (пл. нов. Т. Борковський) та його заступника (пл. нов. З. Слойко) показують запорожцеві Касянові козацький танець із списами. Зворушливою є сцена, коли Данилова сусідка вдова Олена (пл. сен. М. Баранська) благословить свого єдиного сина Миколу (пл. юн. О. Круп) у похід, а дід Данило дає йому свою шаблю, яка колись була йому найкращим другом у боях із ворогами.

Дуже добрий у своїй ролі дід Данило є наче хребтом всієї п'єси, але героїнею її є дівчинка Олеся. Її写 пописова роля є в четвертій відслоні, коли вона з любови до своїх рідних, свойого села, рішається жертвувати своє життя, щоб їх рятувати. Татарський старшина (п. А. Сенківський) ловить її у лісі й вона ніби годиться показати татарам дорогу до села через ліс, а тимчасом веде їх у багна й таким чином рятує своє рідне село від загибелі. Пл. юн. Христя Возняк у першій, а пл. юн. Зірка Глоба у другій виставі направду щиро відтворили переживання леґендарної Олесі в цій сцені та зворушили глядачів до глибини душі.

На вістку про татар, що її приніс до села Михайлик, його жителі втікають над річку в очерети. По повороті до села дід Данило важко переживає втрату Олесі та ставить її геройський вчинок дітям за приклад.

П'єса кінчається молитвою дітей, які йдуть із квітами до могилки Олесі, з просьбою до Всевишнього дати їм мир і спокій в тих непевних і небезпечних часах.

Ідея любови до свойого народу та до своєї батьківщини просвічує із кожної картини цієї п'єси. Насичена вона також є правдивою побожністю наших предків, які в час небезпеки шукали помочі у Божої Матері та Всевишнього.

Драматизоване оповідання „Олеся" вже самою своєю провідною думкою є навчальне для дітей і молоді, хоч також є воно цікаве й зворушливе для дорослих. Думаю, що інсценізуючи оповідання Б. Грінченка, зроблено вдалу й корисну спробу, в легкій і цікавій формі дати нашим дітям можливість пізнати деякі світлі події з нашої минувшини, а зокрема розпалити в їхніх серцях вогник любови до країни їх батьків та їх славної минувшини. А це, починаючи від автора, який здраматизував вище згадане оповідання „Олеся" та був рівночасно й режисером, від його помічників у вивченню роль, приготуванні сцени й строїв та врешті на виконавцях роль, дорослими чи дітьми кінчаючи, вповні вдалося.

На мою думку, безпретенсійне, але щире виконання драматичним гуртком йонкерської пластової станиці інсценізованого оповідання „Олеся" залуговує на теплу згадку та й на це, щоби його могли побачити діти ще в інших місцевостях.

Д-р Р. Осінчук

Свято Матері у Вашинґтоні, Д. К.

Цьогорічне Свято Матері у Вашинґтоні, влаштоване жіночою секцією при Об'єднанні Українців Вашинґтону, принесло чимало радости для дітвори так і для матерів.

Добре вишколена група дітей Школи Українознавства при Об'єднанні відіграла сценку „День Матері", укладу і в постановці п-і Г. Варварів. Молоді актори, Петро Сьокало, Аня Старосольська, Наталка Кравець, Ірця Ясінська, Мартуся Кічоровська, Лариса Дячок, Вікторія Варварів, Ірина Максимюк, проявили добре опанування тексту та акторський талант.

Захоплення дітей сценічною грою викликало думки, що саме дитячі виставки треба влаштовувати частіше, бо вони є зручним педагогічним засобом, щоб діти вивчали мову батьків.

Проф. П. Одарченко виголосив змістовний реферат про матір в народній творчості і в літературі. З окремими деклямаціями виступили Андрій Філіпов, Орест Петренко та відважні школярики першої кляси.

Хор дітей Школи Українознавства під керівництвом п-і М. Скопко виконав дві пісні. Крім цього панна Ляриса Дячок виконала на фортепіяні „А вже весна" і „Ягілочка" І. Сопевицького.

Виступила теж школа танку п-і Оленки Гердан, виконуючи танок „Джурило".

Сама ж вчителька, відома репрезентантка хореографічного мистецтва, п-і О. Ґердан задебютувала перед Вашинґтонською громадою двома танками „Реве та стогне" та „Колисанкою" О. Барвінського.

Фортепіяновий супровід п-і О. Наконечна. Оформлення сцени — інж. Т. Дячок.

Присутній

Вступайте в члени УНСоюзу!

АПЕЛЬ ДО ЮНЕСКО МАҐНА КАРТА

Закінчення зі стор. 2-ої

ріял - протест до відома делеґаціям СССР та УССР при ЮНЕСКО, як також до відома світової культурної опінії через розгалужені засоби інформації, якими Ви диспонуєте;

б) Покликати до життя окрему незалежну комісію, яка дослідила б порушені тут питання і винесла свій осуд щодо політики нищення національної культури в Україні;

в) Зокрема прослідити справу підпалу бібліотеки Академії Наук у Києві і скласти протест в імені світової організації культури проти цього жахливого злочину 20-го сторіччя;

г) Запропонувати Академії Наук в Києві допомогу у відтворенні хоч частини знищених фондів бібліотеки за рахунок тих дуплікатів, що є на Заході та шляхом їх мікрофільмування. З свого боку ми, діячі української культури в екзилі, готові допомогти через Вашу установу в поповненні Київської бібліотеки тими засобами, якими диспонуємо;

ґ) Вжити Ваших інтервенцій та впливів такої достойної установи, якою є ЮНЕСКО, щоб совєтські уряди в Москві і Києві припинили політику національно - культурного поневолення українського народу і дали всі можливості вільного розвитку і творчого та індивідуального росту української людини в дусі Хартії ОН, статуту ЮНЕСКО, Всесвітньої Деклярації прав людини, в дусі підписаної совєтськими урядами конвенції проти ґеноциду та інших поступових міжнародних актів.

Сподіваємося, Пане Генеральний Директоре, що Ваша організація, покликана переводити в життя високі ідеали людства — свободи, справедливости, миру, поступу — та сприяти вияву людського духа, вільного від усякої пресії і насильства, не відмовиться вглянути в істоту цієї справи. Як проблема збереження давніх культурних пам'ятників античного Єгипту чи Греції, як прикрі вияви расистської політики в Південній Африці, так само жалюгідні, загально — хоч дуже рафіновано — стосовані методи централізованого й „науково" плянованого культурного ґеноциду в СССР, зокрема на Україні, повинні звернути на себе увагу культурного світу і ЮНЕСКО.

Представники української вільної науки, літератури, мистецтва і культури взагалі раді Вам у цьому всіляко допомогти.

Прийміть, Пане Генеральний Директоре, вислови нашої глибокої пошани та вдячности.

ЗРОБІТЬ САМІ

Дивну „новину" виготувала Тростянецька електротехнічна фабрика, Сумської області, — розповідає В. Поліщук в „Ізвєстіях" з 1 червня. — Купив я недавно праску, зроблену на цій фабриці. Коли розкрив пакунок, з нього посипалися шруби та гайки. І почав я складати праску сам.

У ПЕРШІ РОКОВИНИ СМЕРТИ
нашого Незабутнього Мужа, Батька та Дідуся
БЛ. П. ДИРЕКТОРА
ГРИГОРІЯ МАСНИКА
відправиться
в суботу, 26-го червня 1965 року
о год. 8:45 рано
в катедрі св. о. МИКОЛАЯ в ШИКАҐО, Ілл.
ЗАПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА Й ПАНАХИДА
Рідню та Приятелів просимо з'єднатись з нами в молитвах.
ДРУЖИНА, ДІТИ й ВНУКИ

---

†

Ділимося сумною вісткою з Рідними і Знайомими, що в суботу, 19-го червня 1965 року у Ню Йорку, після довгої і важкої недуги прийнявши Найсвятіші Тайни, упокоїлася в Бозі на 72 році життя наша Найдорожча МАМА

АННА БАХТАЛОВСЬКА

з дому БАЗИЛЕВИЧ, вдова по бл. п. о. ЕВГЕНОВІ БАХТАЛОВСЬКОМУ.

ПАРАСТАС відбудеться в понеділок, 21-го червня 1965 р. о год. 8-ій веч. в похоронному заведенні П. Яреми при 7-ій вул. в Ню Йорку. ДРУГИЙ ПАРАСТАС відбудеться у вівторок, 22-го червня ц. р. о год. 8-ій веч. в похоронному заведенні Н. Алтері в Сейр, Па.

ПОХОРОН в середу, 23-го червня 1965 р. о год. 9-ій ранку з похоронного заведення Н. Алтері до української католицької церкви Вознесення Господнього в Сейр, Па., де відправиться Службу Божу, після якої похорон відбудеться на український католицький цвинтар.

Горем прибиті:
доньки — ОКСАНА і ДАРІЯ
зяті — МИКОЛА ПРИПЛЕСЬ і д-р МИХАЙЛО ДУДРА
і КРЕВНІ

В П'ЯТУ СУМНУ РІЧНИЦЮ
ТРАГІЧНОЇ СМЕРТИ
Пластуна-Юнака
ІГОРЯ ВОЛОДИМИРА ЛЕВИЦЬКОГО
що був утоплений в ріці Висконсин у пластовому таборі „Великий Луг" 28-го червня 1960 року, враз з іншими п'ятьма юнаками:
КУРИЛЯК Орест — НИКОРОВИЧ Орест
КУЧМА Роман — ПРИПХАН Юрій
ШЕРЕМЕТА Олег
буде відслужена в суботу, 26 червня 1965, в год. 9 рано
ЗАУПОКІЙНА ЛІТУРГІЯ з ПАРАСТАСОМ,
а в неділю, 27 червня 1965, год. 11:30 рано
ПАНАХИДА
в православній церкві св. МИКОЛАЯ в Міннеаполісі, у спільнім споминанні всіх загинувших юнаків.
Всіх знайомих і приятелів запрошує:
митр. прот. Др. Володимир ЛЕВИЦЬКИЙ, батько, і родина

Відзначення 80-ліття д-ра М. Сіменовича

Іллинойський Відділ Українського Лікарського Т-ва спільно з Управою Українського Музею в Шикаго, зорганізував 10-го квітня Святочний Вечір для вшанування 80-ліття з дня народин д-ра М. Сіменовича, відомого і заслуженого для української національної справи лікаря-громадянина.

Сходини відбулися в приміщенні ресторану Шато-Рояль в присутності представників Українських Громадських Організацій і членів Лікарського Т-ва з родинами. Голова місцевого Відділу УЛТПА, д-р Василь Трухлий відкрив сходини і привітав, в неприсутності хворого д-ра М. Сіменовича його Дружину.

Вечерю започаткував молитвою о. монс. В. Паска, канцлер української католицької катедри св. о. Микомая в Шикаго, а на закінчення молитву провів о. протопресвітер Федір Білецький, парох православного катедрального собору св. Володимира.

Д-р Ілля Мула, від Управи Українського Музею в Шикаго говорив про заслуги д-ра М. Сіменовича для української громади і українського музею, який ювілят довгі роки фінансово піддержував. Промовляв д-р Тома Воробець, як довголітній приятель родини Ювілята. Після вечері д-р Тома Лапичак, редактор Лікарського Вісника, виголосив доповідь п. н. „Тенденції сучасної медицини". Д-р Ахіль Хрептовський, як майстер церемонії відчитав численні привіти від: Юліяна Каменецького, Об'єднання Українських Ветеренарних Лікарів, Т-ва Абсольвентів Української Господарської Академії і Українського Технічно - Господарського Інституту., Українського Воєнно - Історичного Інституту в Торонті (ген. М. Садовський), СУМА, УНС (Дім Відділів в Шикаго), Українського Золотого Хреста в Шикаго, Ліги Американців українського походження і УРСоюзу.

На мистецьку програму склалися сольоспіви п. Л. Борачук при акомпаніяменті п-і О. Зарицької, п-і Ю. Клюковської при фортепіяновому супроводі п-і Роми Дачишин; д-ра І. Рудавського, при акомпаніяменті д-ра В. Кассараби, скрипкове сольо п. Р. Клюковського і виступ вокального квартету в складі пань: Леся Куропась, Слава Салдан, Таня Назаревич і Мирося Нагорняк. Фортепіяновий супровід був в руках д-р В. Кассараби, мистецького керівника квартету.

Декілька біографічних даних із життя Ювілята д-ра М. Сіменовича.

Народився він 16-го лютого 1885 року в Чернівцях, на Буковині, де і закінчив народню і середню школи. Батько його, о. Николай Сіменович, був парохом Більча Золотого і Стриганець. В 1907 році Мирослав Сіменович переїхав до ЗДА і вже в 1913-му році покінчив медичні студії на Університеті Льойоля в Шикаго, й розпочав приватну лікарську практику.

В 1920 році д-р М. Сіменович побував в Европі, де прислужився українській справі. Він організував і очолював Гетьманську Організацію, а в Шикаго Гетьманські Січі, був теж одним із організаторів УККА і ЗУАДК'у. Треба пригадати, що саме д-р М. Сіменович зорганізував в роках 1933 - 34 на Світовій Виставці в Шикаго Український Павільйон.

Д-р М. Сіменович був три роки головою місцевого Відділу Лікарського Товариства. Український Архів - Музей в Шикаго завдячує своє існування д-рові М. Сіменовичеві, який фінансово його підтримував. Українська Громада правильно оцінила цього визначного лікаря громадянина і бажає йому прожити ще довгі літа в здоров'ю і для добра українського громадянства і української справи.

Д-р А. Горчинський

● **Євгенія Попова** видала в Москві книжку „З'єднані Держави й Вашингтонська система", яка була її докторською дисертацією. Попова насправді займається в тій книжці історією Вашингтонської конференції роззброєння з 1921 року, але й заторкує деякі сучасні проблеми. Між іншим, вона таврує прийнятий совєтськими пропагаторами поділ американського народу на „робітників" і „монополістів" і таврує погляд, що уряд ЗДА є „слугою Волл Стріту".

● **По Тетлов-каналі**, що притикає до Західнього Берліну, поплили човном, користаючи з соняшної погоди, 42-річний Герман Доблер з своєю 22-річною нареченою Ельке Марієнс із Західнього Берліну. Із східнього берега каналу комуністи відкрили вогонь із скорострілу, вбили Доблера й важко поранили дівчину. З цього приводу — велике обурення в Зах. Німеччині. ЗДА зголосили ноту протесту до сов. амбасадора.

Доповідь про Соломію Крушельницьку у Вашингтоні, Д. К.

Вашингтонська Група Української Вільної Академії Наук 8 травня мала прилюдне засідання, на якому молодий дослідник мґр. Степан Максимюк виступив із цікавою доповіддю „Соломія Крушельницька та її фонографічна спадщина"

В доповіді подано основні відомості про видатну українську співачку Соломію Крушельницьку та оцінки її виступів на світовій сцені. Доповідач використав італійські, англійські, американські, польські та українські джерела.

Основне завдання дослідника було зібрати, клясифікувати і проаналізувати фонозаписи виступів Соломії Крушельницької. І треба сказати, що це завдання він виконав блискуче. Степан Максимюк установив, що існує 31 запис арій і пісень у виконанні Соломії Крушельницької. Мова йде тут про оригінальні записи, а не копії, зроблені з оригінальних записів. Із цієї кількости існуючих записів С. Максимюкові пощастило знайти 24 оригінальні фонозаписи. Користуючись сучасними найновішими досягненнями техніки, С. Максимюк старі багато разів переграні грамофонні плити „очистив" від шумів, надав їм чистішої звучности і записав їх на магнітній стрічці.

Фонозаписи голосу Соломії Крушельницької почалися у Варшаві 1902 року, грамофонні плити випущено на ринок 1903 р. З цих найдавніших і рідкісних записків Максимюк програв на магнітофоні арії з „Мефістофеля", з „Тоски" та з „Гальки".

Доповідач докладно схарактеризував мілянські фонозаписи з 1906 року. Найплідfestнішим роком для звукозаписів голосу С. Крушельницької був 1909 рік. Найцінніші з них — це записи арій з „Аїди", „Валькірії", „Афрікана" і особливо арії з опери „Мадам Батерфляй" у виконанні славетної української співачки. Ці арії С. Максимюк проілюстрував на магнітофоні.

Особливу увагу звернув доповідач на записи українських пісень у виконанні С. Крушельницької „Вівці мої, вівці", „Через сад-виноград", „Ой, де ти ідеш, де ти поїдеш" і „Ой, летіли білі гуси". Ці записи зроблено в Америці, коли С. Крушельницька виступала в Шикаго. Вони дуже добре збереглися. Доповідач проілюстрував їх на магнітофоні.

Окремий розділ доповіді присвячено оглядові копій фонозаписів. З приводу перевидання деяких фонозаписів музичний критик „Ню Йорк Таймсу" 26 липня 1964 року писав: „Беручи до уваги красу її голосу, (С. Крушельницької) засвоєну техніку та силу драматичного вислову, які помітно на її пластинці, стає очевидним, що Крушельницька була співачкою найвищої кляси. Тембр її голосу чистий та сріблистий . . ."

Закінчуючи свою доповідь, С. Максимюк висловив побажання, щоб УВАН і НТШ створили осередки зберігання історичних фонозаписів.

І щоб покласти такий початок, Степан Максимюк, закінчивши свою доповідь, вручив голові Групи УВАН проф. О. Повстенкові дві копії магнітної стрічки, на якій записано всі двадцять чотири фонозаписи голосу — Крушельницької. Степан Максимюк просив проф. О. І. Повстенка, щоб він одну з цих копій передав до Музею-Архіву УВАН в Ню Йорку, а другу копію до Конґресової Бібліотеки у Вашингтоні, до її музичного відділу.

Це був перший виступ С. Д. Максимюка на засіданні Групи УВАН у Вашингтоні. І виступ був успішний. Доповідач зібрав найповнішу колекцію фонозаписів голосу української співачки, опрацював матеріял і написав наукову статтю.

Український дослідник Р. Я. Пилипчук у статті „Рідні пісні Соломії Крушельницької" („Народна Творчість та Етнографія", кн. 4, 1964 р., стор. 65-70) подав цікаві відомості про славну українську співачку, використавши головно матеріяли, опубліковані в львівській газеті „Діло" за рр. 1895-1911. На закінчення своєї статті Р. Я. Пилипчук висловив побажання: „Хочеться вірити, що будуть ще знайдені інші рідкісні пластинки з українськими народніми піснями у виконанні С. Крушельницької, як будуть розшукані інші друковані оцінки виконання великою співачкою українських народних пісень, що містяться в закордонній пресі."

Це побажання Пилипчука частково виконав С. Максимюк. Та не всі проблеми розв'язано. Перед С. Максимюком стоїть завдання продовжувати розпочату працю.

Доповідь Степана Максимюк і його цінний дар для УВАН зустріли рясними оплесками. Голова Групи УВАН проф. О. Повстенко висловив молодому дослідникові подяку і за доповідь і за його дар для Музею-Архіву УВАН та для музичного відділу Конґресової Бібліотеки.

П. В.

День Матері в Джерзі Сиֿті, Н. Дж.

16-го травня о год. 3-ій у великій залі Українського Народного Дому при Фліт вулиці і Окленд Евню в Джерзі Сиֿті учні й учениці під керівництвом своїх виховників виступили перед своїми батьками з відповідною мистецькою програмою, щоб достойно віддати пошану та виявити любов своїм матерям.

При відхиленні куртини батьки та гості побачили дітей в національних строях з квітами в руках і виявили своє захоплення рясними оплесками.

Свято відкрив довголітній директор Школи українознавства Самуїл Мухин. Він зазнайомив присутніх про значення Свята Матері, навівши кілька уривків з безсмертних творів Тараса Шевченка про українську матір-страдницю, яка зуміла виховати своїх дітей в любові до всього, що є близеньке українському серцю.

Реферат про українську матір, і про Небесну Неньку, Пречисту Діву Марію, Царицю України, виголосила учениця 6-ої кляси Школи Українознавства — Наталка Ґавур.

Виконавцями мистецької частини свята були учні й учениці Школи Українознавства. Присутні з приємністю слухали, як маленькі діти помистецьки виконували пісні й декламації в честь своїх матусь.

Зворушливою точкою мистецької програми була декламація ученика 8-ої кляси сиротини Петра Дзвоника, що своєї матусі не пам'ятає, бо вона спить вічним сном далеко на чужині. Він бажав би, щоб йому мама хоч у сні з'явилась та дала йому пораду, як любити Україну, як боротись з ворогами, щоб Україна була вільною.

Присутні побачили, як вчителі щиро і віддано працюють над майбутньою зміною. Голова Т-ва Рідна Школа п. Дмитро Вох з'ясував значення української матері, яка на протязі тисячелітньої кривавої нашої історії зуміла виховувати своїх дітей в любові до Батьківщини. Програма Дня Матері була старанно виконана під вмілим керівництвом вчительки Школи Українознавства п. Ірини Качмарської і заступниці голови Т-ва Рідна Школа п. Надії Кух.

По закінченні програми діти обдарували своїх матусь квітами і гарячими поцілунками.

Директор Самуїл Мухин подякував вчителям, виконавцям програми та присутнім за участь в Святі Матері.

Підсумовуючи враження, яке викликали виступи наших найменших, ми мусимо опрокинути нарікання нашої спільноти, що наша зміна пропала. Наша зміна, наше молоде покоління, ніколи не пропаде, коли до умів і сердець батьків дійде клич поневоленої України. Ані одна українська дитина не сміє залишитися поза Школами Українознавства.

Е. Ясеньовський

ПОКЛІН ШЕВЧЕНКОВІ ГРАДУАНТІВ З ГЕМТРЕМКУ

В днях 24-28 травня ц. р. сеньйори одинокої в ЗДА цілоденної української парохіяльної „гайскул", Української Вищої Школи в Гемтремку-Дітройті, під проводом своєї Директорки Сестри М. Емелії ЧСВВ., о. Патрикія Пащака ЧСВВ, Сестри Іванни-Марко ЧСВВ та п. Петра Стасева відбули свою ґрадуаційну прогульку до Вашингтону та Ню Йорку. В понеділок 24 травня, відвідуючи пам'яткові місця столиці, студенти зложили китицю квітів перед пам'ятником Великого Кобзаря. Після урочистого передання пам'ятника під заряд уряду це була перша група, що відвідала пам'ятник. Слід згадати, що минулорічні ґрадуанти УВШ розпочали цю традицію, перші відвідуючи пам'ятник ще тоді, коли він був в стані будови.

Посмертні згадки

ЙОАНА КРИЦУН, з дому Ленчук, членкиня Т-ва Зоря — 69 Відд. УНС, померла дня 20 травня 1965 р. по короткій недузі, прожила 72 роки. Уроджена в селі Росільні, повіт Богородчани. Залишила в смутку брата і дальшу родину. Похорон відбувся з пох. заведення Петра Яреми, до церкви св. Юра, а відтак на цвинтар Кальварія.

Вічна Їй Пам'ять!

І. Різник, секр.

ІВАН МИКИТКА, член 170-го Відділу УНС в Джерзі Сиֿті, Н. Дж., помер 24 травня 1965 року, проживши 64 роки. Народився в 1901 р. в Залановi, пов. Рогатин, Зах. Україна. До Америки приїхав в 1922 р., був взірцевим громадянином і щедро жертвував на народні цілі. Колишній вояк Укр. Галиц. Армії і в'язень Тухолі. По приїзді до Америки жив з родиною в Едісон, Н. Дж. через 22 роки і 10 літ в Джерзі Сиֿті, Н. Дж. Полишив в глибокому смутку дружину Соню з дому Слободян, сестру Марію, та дві сестрінки на Україні, як також родину покійного брата Теодора в Маямі, Флорида. Похорон відбувся в п'ятницю, 28 травня 1965 р. з укр. кат. церкви Пречистої Діви Марії в Маямі, Флорида, на цвинтар Пресвятої Тройці (Меморіял Парк).

Вічна Йому Пам'ять!

Д. Дидик, секр.

АНДРЕЙ МІНЬКО, член Б-ва Сош. Св. Духа Відд. 295 УНСоюзу в Акрон, Огайо, упокоївся в Бозі дня 28 червня 1965 року. Покійний народився в селі Баранчиці, Галичина, дня 9 червня 1887 р., проживши 77 років. Полишив в смутку дружину Анастасію, 2 замужні доньки Гелену Юнг і Марію Александер і сина Михаїла, сестру Катерину Галамай в Акрон, Огайо і три брати Івана і Михайла в Америці, а Петра у Франції, і 6 внуків. Похорон відбувся 3 червня 1965 р. з похоронного заведення до церкви св. Духа на цвинтар св. Хреста при участи родини і знайомих.

Вічна Йому Пам'ять!

Василь Пулк, секр.

МАРІЯ КРАВЧИШИН з дому Рудик, членка 475 Відд. УНС, померла дня 31 травня 1965 р. Покійна нар. в селі Гнилички Малі, пов. Збараж. Полишила у великому смутку мужа Степана, 3 замужні доньки і 9 внуків. Похорон відбувся дня 4 червня 1965 р. з кат. церкви св. Духа в Лакавана, Н. Й.

Вічна Їй Пам'ять!

Управа Відділу

Збори Відділів Українського Народного Союзу

СЕРЕДА, 23-го ЧЕРВНЯ 1965 р.

НЮАРК, Н. Дж. Відд. 322 повідомляє членів, що збори відбудуться в справі вибору нового секретаря (попередня секретарка Йоанна Карач резиґнує) в середу 23-го червня о год. 8-ій веч. в долі касирки Калакура, 650 — 18th St., Newark, N.J. Просимо всіх прийти. — Управа.

НЕДІЛЯ, 27-го ЧЕРВНЯ 1965 р.

ПАЛЬМЕРТОН, Па. Піврічні збори Братства св. о. Николая 369 Відд. о год. 4-ій по пол. в парафіяльній залі. Дуже важні справи до полагодження. — Іг. Климишин, предс., Ів. Колтанюк, секр.

КУРТІС БЕЙ, Мд. Місячні збори Братства св. Петра і Павла — 81 Відд. УНСоюзу, відбудуться в неділю, 27 червня ц. р. о год. 2-ій по пол. в церковній залі. Проситься вирівняти свою належитість, як рівнож будуть роздані дивідендові чеки від УНСоюзу. — А. Блауцяк, секр.

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ В ЩОДЕННИКУ „СВОБОДА"

1 інч через одну шпальту за культурні імпрези (академії, посмертні згадки, розшуки, подяки)	$2.00
1 інч через одну шпальту за приватні концерти, бизнесові оголошення (забави, фестини, пікніки, бенкети, банки, продаж домів і т. п.)	$3.00
1 інч через одну шпальту за політичні оголошення (виборчі кампанії)	$4.00
Оголошення через 8 шпальт (ціла сторінка) по за інч за кожного рода оголошення.	$3.00
Виготовлення кліше на одну шпальту	$4.75
Виготовлення кліше на дві шпальти	$6.50

Повідомляється всі організації, установи і поодинокі особи, які довгують за оголошення, що адміністрація буде змушена відкинути чергове оголошення, доки не будуть вирівнані попередні рахунки.

ЗМІНА АДРЕСИ

ДО АДМІНІСТРАЦІЇ „СВОБОДИ"
81-83 GRAND STREET
(P. O. Box 346)
JERSEY CITY, N. J. 07303

Долучую 10 центів — прошу змінити мою адресу:

Моя СТАРА АДРЕСА була:

ЧИСЛО ВІДДІЛУ (якщо член УНС) ______________

Ім'я і прізвище: ______________

Адреса: ______________

____

Моя НОВА АДРЕСА така:

Ім'я і прізвище: ______________

Адреса: ______________

____

ТАРЗАН, ч. 5 453. Приймає виклик!

Тарзан поспішно промовив до дикого натовпу. — Чекайте! Я викликаю на бій вашого ватажка . . . Це ж такий закон великих мавп!

Здивовані павіяни негайно замовкли, коли почули, що біла людина говорить їхньою мовою . . .

Але один шалений мандріль не злякався. — Дуже добре, Тарменґені — прохарчав він. — Переможи мене!